

SITUACIÓ DE LA GENT GRAN **A MARTORELL**

Edita

Ajuntament de Martorell
Serveis Socials Bàsics
Oficina local del Pla d'Inclusió Social

Equip de Treball

Mònica Fernández (Treballadora Social)
Catalina Nebot Ríos (Sociòloga i Mediadora)

Disseny gràfic i impressió

www.espaigrafic-disseny.com

Contacte

Oficina Local del Pla d'Inclusió Social
C/ Llosetes, 66, A2
08760 Martorell
Tel. 93 773 51 93
cnebot@martorell.cat
mfernandez@martorell.cat

**AJUNTAMENT
DE MARTORELL**

PRESENTACIÓ

L'Ajuntament de Martorell ha posat en marxa el Pla Local d'Inclusió i Cohesió Social amb l'objectiu de lluitar contra l'exclusió de tots aquells col·lectius o individus més vulnerables. Aquesta iniciativa, que ha assumit la Regidoria de Serveis Socials amb la Creació de l'Oficina Tècnica del Pla d'Inclusió, va començar a caminar a finals de l'any passat.

La realitat social actual és molt complexa, són molts els canvis que ha viscut la nostra societat en l'última dècada i que han generat noves necessitats. La tasca del Pla d'Inclusió de Martorell és treballar per garantir la inclusió i la cohesió en el municipi, amb accions transversals i coordinades amb la resta de departaments i serveis locals.

Un dels col·lectius que requereix especial atenció és el de la gent gran. Des de la responsabilitat del govern municipal, és un dels nostres principals objectius i compromisos garantir la millor qualitat de vida possible per a la gent gran de Martorell. Per aquest motiu, hem encarregat l'elaboració del document que aquí es presenta.

Les actuacions que obtenen bons resultats són aquelles que s'adapten millor a l'especificitat del context en el qual s'apliquen. Aquest document ens permet conèixer quina és la situació de la gent gran del municipi i al mateix temps deixa entreveure accions que poden millorar-ne la situació.

Aquesta anàlisi no s'hauria pogut dur a terme sense la col·laboració de professionals de l'Ajuntament i agents del tercer sector, i des d'aquí vull agrair l'interès i la implicació de tots els que han enriquit aquest document.

No n'hi ha prou amb paraules, hem de tenir present que el benestar de la gent gran de Martorell és una tasca que ens implica a tots. La gent gran ha de tenir un paper actiu en la nostra comunitat, no hem d'oblidar que l'esperança de vida és cada vegada major i també són millors les condicions físiques i psíquiques de les persones que afronten la jubilació. Cal modernitzar els serveis que els oferim i alhora ser conscients del bagatge que a tots els nivells pot aportar aquest col·lectiu.

Salvador Esteve i Figueras
Alcalde de Martorell

RESUM

La transformació demogràfica i social és una constant en el context social actual. L'Administració i la ciutadania s'han d'adaptar als canvis a mesura que aquests apareixen. Però no sempre és fàcil, hi ha grups i col·lectius per als quals el canvi pot representar un factor de risc davant l'exclusió social. Martorell és un municipi que ha sofert moltes transformacions en un breu període de temps. Una d'elles és l'envelliment i sobreenvelliment d'una part de la seva població. Aquest diagnòstic pretén detectar quins són els factors que permeten la inclusió i la participació de la gent gran en el territori. Aquesta línia ens permetrà treballar des d'un punt de vista apreciatiu en el futur. Al mateix temps, volem conèixer els factors de risc que fan més vulnerable la gent gran del municipi, per treballar-hi i millorar-ne la qualitat de vida.

Paraules Clau: transformació demogràfica, inclusió social, envelliment, sobreenvelliment, soledat, participació, cohesió social, vulnerabilitat, risc social, exclusió social.

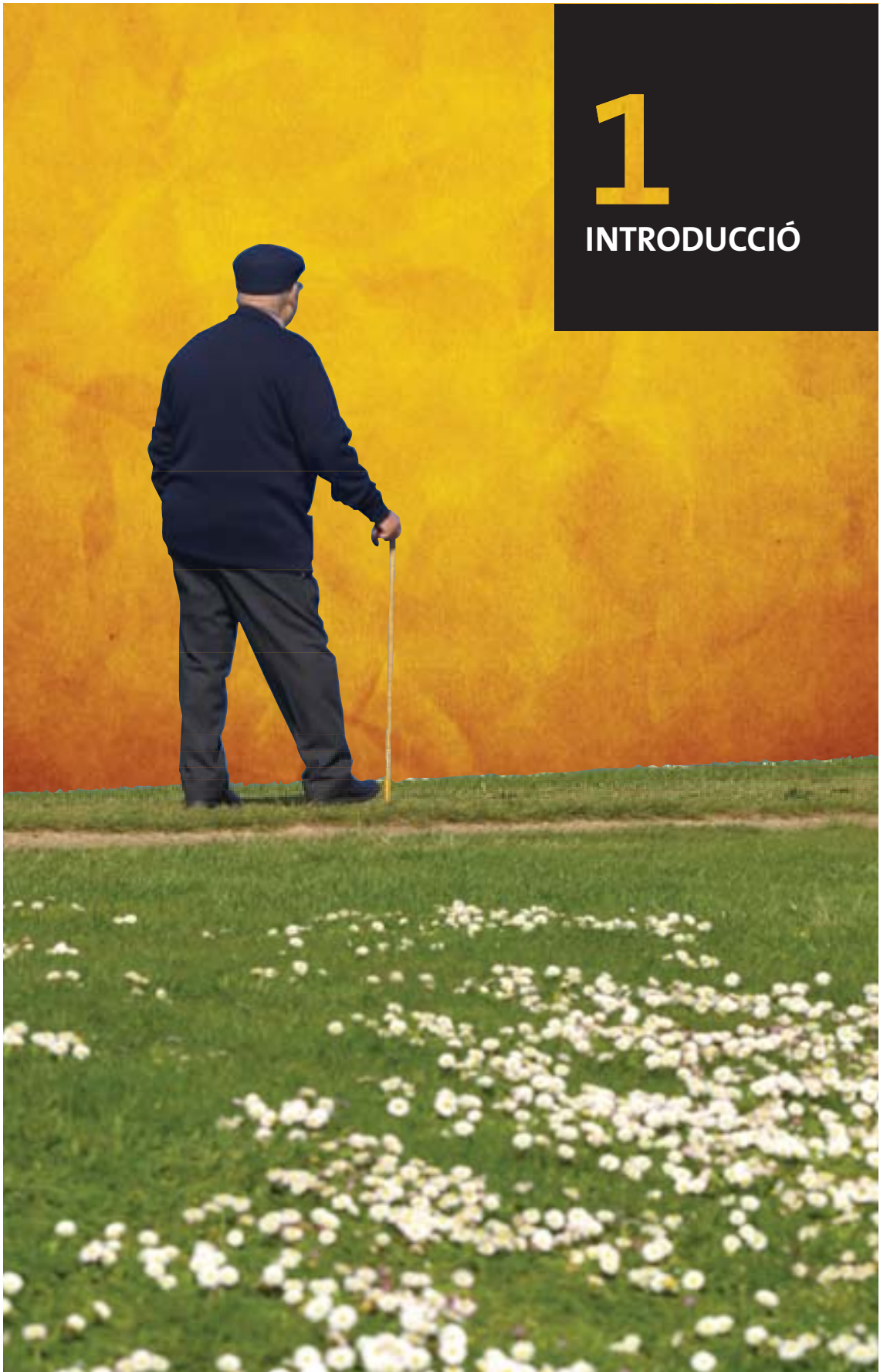
ÍNDEX

	pàg.
1. INTRODUCCIÓ	7
2. OBJECTIUS	9
3. MARC TEÒRIC	11
4. METODOLOGIA	15
5. SITUACIÓ DE LA GENT GRAN A MARTORELL	17
5.1. ANÀLISI DEMOGRÀFICA	18
5.2. ANÀLISI ESTADÍSTICA I SOCIAL	23
6. ANÀLISI D'ENTREVISTES QUALITATIVES A PROFESSIONALS	31
7. ANÀLISI I INTERPRETACIÓ DE L'ENQUESTA A GENT GRAN DE LA VILA	35
8. PROJECCIONS DE POBLACIÓ	37
8.1. PROJECCIONS DEMOGRÀFIQUES GENT GRAN	38
8.2. PROJECCIONS SOCIALS GENT GRAN	40
9. CONCLUSIONS	43
10. BIBLIOGRAFIA	45

1

INTRODUCCIÓ

1

INTRODUCCIÓ

Arran de les incorporacions de nous fenòmens personals, familiars i socials a la realitat del nostre municipi, des de la Regidoria de Benestar Social i els Serveis Socials Bàsics detectem la necessitat de treballar per a la inclusió i cohesió social des d'una nova perspectiva.

Amb l'objectiu de generar noves línies de treball que incorporin elements de transversalitat i coresponsabilitat entre els diferents agents implicats al municipi, es desenvolupa el Projecte del Pla d'Inclusió i Cohesió Social de Martorell. Emmarcat en el diagnòstic general del municipi, actualment s'està elaborant un diagnòstic de les realitats socials de Martorell que permetrà la realització i presentació d'aquest Pla. Des dels Serveis Bàsics d'Atenció Social hem detectat la necessitat d'ana-

litzar la situació de vulnerabilitat i risc d'exclusió social de la gent gran a Martorell.

El primer apartat del diagnòstic se centra en l'elaboració d'un marc teòric que ens permet la contextualització del nostre objecte d'estudi: la gent gran a Martorell. En segon lloc, presentem els objectius com a punt de partida per iniciar el diagnòstic. En tercer lloc, expliquem quina ha estat la metodologia utilitzada i n'argumentem l'ús. En quart lloc, presentem el resultat de l'anàlisi del conjunt de dades obtingudes. Finalment, mostrem les conclusions que hem elaborat al llarg de tot el procés.

Considerem important remarcar que la finalitat última d'aquest diagnòstic és servir com a punt de partida per al treball conjunt en la millora de les condicions de vida de la gent gran de Martorell.

2

OBJECTIUS

2

OBJECTIUS

OBJECTIU GENERAL

Conèixer la realitat de la gent gran de Martorell per promoure i desenvolupar idees i estratègies inclusives de futur.

OBJECTIUS ESPECÍFICS

- Descriure, en el context poblacional de Martorell, característiques demogràfiques de la gent gran (edat, sexe, distribució geogràfica...).
- Fer visible que la gent gran no és un col·lectiu homogeni.
- Detectar quines són les necessitats de la gent gran a Martorell.
- Elaborar un pronòstic que doni unes línies estratègiques tant a professionals com a ciutadans per actuar amb la gent gran.

3

MARC TEÒRIC

3

MARC TEÒRIC

A CONTINUACIÓ, I PER TAL D'INTRODUIR-NOS EN L'ANÀLISI, REALITZEM UNA DESCRIPCIÓ DELS PLANS LOCALS D'INCLUSIÓ I COHESIÓ SOCIAL. EN SEGON LLOC, PRESENTEM ALGUNS DELS CONCEPTES SOBRE GENT GRAN QUE TRACTEM AL LLARG DEL DIAGNÒSTIC, I PER ÚLTIM FEM UNA BREU EXPLICACIÓ SOBRE L'EVOLUCIÓ DE LES CONDICIONS DE VIDA DE LA POBLACIÓ A MARTORELL.

PLA LOCAL D'INCLUSIÓ I COHESIÓ SOCIAL

Els plans d'inclusió i cohesió social es presenten a la Cimera de Lisboa 2002 com una estratègia de la Unió Europea en matèria de política social, per fer front a la diversificació de la precarietat, la vulnerabilitat social i les trajectòries de l'exclusió social. Tal com els defineix l'Institut de Governació i Polítiques Públiques (IGOP)¹, els plans d'inclusió i cohesió social són instruments transversals de planificació de les polítiques socials i de benestar a mitjà i llarg termini, que es fonamenten en graus diversos d'interacció entre l'Administració i el tercer sector.

Actualment, estem en el marc del Pla d'Inclusió i Cohesió Social a Catalunya 2006-2009. L'any 2006, el Departament de Benestar i Família (actualment Departament d'Acció Social i Ciutadania) va impulsar el Programa per al Desenvolupament de Plans Locals de la Generalitat de Catalunya; en aquell moment es van atorgar recursos financers i tècnics a 12 municipis catalans, i en el 2007 se n'hi van afegir 8 més. Martorell s'hi va incloure en aquest segon període.

La voluntat dels plans locals per a la inclusió i cohesió social és que des de l'àrea municipal s'elaborin estratègies per tal

de pal·liar i prevenir la vulnerabilitat i el risc d'exclusió social. L'orientació metodològica de la qual parteixen és el foment de la transversalitat, el treball en xarxa, l'orientació apreciativa, la coresponsabilitat, la participació i l'enfocament multidimensional.

Dintre d'aquest context, des de la Regidoria de Benestar Social i els Serveis Socials Bàsics de Martorell s'impulsen programes i accions per fer de Martorell un municipi més inclusiu i cohesionat. El municipi que volem és aquell en què les desigualtats socials siguin les mínimes, es fomenti la participació ciutadana i en què tots els habitants puguin gaudir plenament de tots els àmbits en condicions d'igualtat i diversitat.

MARTORELL

Per tal d'entendre el context social de Martorell, cal dir que la indústria és un sector clau que explica l'elevat creixement demogràfic experimentat pel municipi, sobretot a partir de la dècada dels 60. Entre els anys 50 i 60 es van construir a Martorell 1.500 habitatges nous i es van desenvolupar barris com El Pla, Buenos Aires o Camí Fondo, cosa que va fer que al 1960 s'arribés als 8.000 habitants². Aquesta situació de creixement es va mantenir fins als anys 80, quan es va produir un cert estancament. A partir dels anys 90 es va tornar a produir un creixement espectacular, en aquest cas vinculat al desenvolupament urbà, associat al procés d'expansió industrial i l'elevat preu del sòl a la ciutat de Barcelona. En els darrers anys l'augment de la població té a veure amb el saldo migratori, en una proporció del 30%.

A causa de l'important teixit productiu de Martorell, la taxa d'envelliment de la població és inferior al del conjunt de Catalunya. De totes maneres, la distribució per barris de la població jove no és homogènia. Els barris amb una major proporció

1. Els plans locals d'inclusió com a articuladors de xarxes d'agents locals per la inclusió; Anna Obradors Institut de Govern i Polítiques Públiques Universitat Autònoma de Barcelona (IGOP).

2. Algunes d'aquestes dades estan extretes del Pla d'Acció Ambiental de Martorell 2006.

3. Ramona Lucas i Antoni Salvà; Qualitat de vida de les Persones Grans a Catalunya. Fundació Viure i Conviure, Caixa Catalunya Obra Social.

4. Shanas, Ethel: *The unmarried old person in the United States. Living arrangement and care in illness, myth and fact.* Int Soc Science Research Seminary Gerontol., Markaryd, Sweden, 1963).

5. Joan Subirats és catedràtic de Ciència Política de la Universitat Autònoma de Barcelona. Fragment extret de "Desvelos educativos", article publicat a *El País*, 4 d'octubre de 2007.

de persones més grans de 65 anys són: Buenos Aires, El Pla i La Vila. A Can Carreres, Can Bros i Les Bòbiles la franja mitjana de població està bastant per sobre de la mitjana. Per altra banda, als barris de Camí Fondo i Torrent de Llops predominen els ciutadans menors de 25 anys. Al llarg del diagnòstic presentarem de forma detallada la situació actual de la gent gran a Martorell, tant pel que fa a aspectes demogràfics com socials i de qualitat de vida.

GENT GRAN

Tal com es presenta a *Qualitat de vida de les persones grans a Catalunya*³, a l'Estat espanyol i a Catalunya l'esperança de vida en néixer s'ha incrementat de manera notable al llarg del segle passat. L'esperança de vida a principis del segle XX era de menys de 40 anys, mentre que a finals del segle era gairebé de 80 anys. L'augment de l'esperança de vida i la disminució de les taxes de natalitat, provocades per la millora de les condicions sanitàries i alimentàries, té com un dels seus principals efectes l'envelliment de la població. D'aquesta situació es desprèn un increment de les necessitats socials de la gent gran. Això fa que hi hagi una major demanda de recursos socials, mèdics i, en definitiva, de tots aquells que donin capacitat d'autonomia i per tant disminueixin el risc de vulnerabilitat social.

L'envelliment de la població, genera algunes tensions, ja que cada vegada un menor nombre de persones actives en el mercat laboral ha de sustentar un major nombre de persones dependents.

El terme gent gran és un terme antropològic social que fa referència a la població de persones de 65 anys o més. En els darrers temps han aparegut diverses teories que pretenen fomentar una major inclusió de la gent gran, les quals entenen que la tercera edat està construïda social-

ment i pretenen trencar amb tots els estereotips que giren entorn d'aquest concepte. Shanas⁴, partint d'aquesta idea de la construcció social, considera que els conceptes discriminats i exclusius sobre la gent gran poden ser modificats en tant que són creats socialment.

Seguint aquesta mateixa línia, des del Pla d'Inclusió i Cohesió Social de Martorell volem fer visible que les necessitats de la gent gran no són iguals per a totes les persones que formen aquest col·lectiu. Pertant, les respostes no poden ser homogènies. Tal com apunta Joan Subirats⁵, les respostes que s'han de donar han de seguir un principi d'igualtat i diversitat. "...en el plano de los valores, no podemos seguir defendiendo la peregrina idea que igualdad y diversidad son temas antagónicos. Lo contrario de igualdad es desigualdad, y lo contrario de diversidad es homogeneidad." En definitiva, les respostes a formular des de tots els agents implicats en l'atenció a la gent gran i el conjunt de la societat, s'han de donar en funció de les seves necessitats.

4

METODOLOGIA

4

METODOLOGIA

PER ACONSEGUIR QUE AQUEST DIAGNÒSTIC S'APROPI EL MÉS POSSIBLE A LA REALITAT SOCIAL DE MARTORELL, S'HAN FET SERVIR DIVERSES EINES I METODOLOGIES, QUE ENS HAN INTRODUÏT A LA DIVERSITAT I LA REALITAT DEL MUNICIPI DES DE PUNTS DE VISTA MOLT DIVERSOS.

ANÀLISI DE FONTS SECUNDÀRIES

L'Anàlisi de fonts secundàries consisteix a recopilar i interpretar tota aquella informació disponible que pot ser útil per a l'elaboració del diagnòstic.

Anàlisi documental: Martorell és un municipi en què s'han fet molts plans i diagnòstics. Per tal de fer útils totes aquestes dades ja extretes, la primera fase del diagnòstic de la gent gran de Martorell ha consistit en l'anàlisi i la recopilació de dades de tots els plans i diagnòstics prèviament elaborats. Els principals documents consultats han estat: Memòria de Serveis Socials 2007, Pla de Salut de Martorell, Pla d'Acció Ambiental, alguns documents del Projecte de Llei de Barris, Pla d'Acció Cultural de Martorell...).

Anàlisi demogràfica: la recerca, recopilació i anàlisi de dades demogràfiques de Martorell extretes de diverses fonts (Padró Municipal de Martorell, IDESCAT, Centre d'Estudis Demogràfics de Catalunya...), ens ha permès tenir una visió clara de l'evolució demogràfica a Martorell.

ELABORACIÓ DE FONTS PRIMÀRIES

L'Elaboració de fonts primàries sorgeix com a resposta a les necessitats d'anàlisis d'informació del diagnòstic que no han estat prèviament elaborades.

Treball de camp: ha consistit a realitzar visites als diferents centres de recursos i equi-

paments que treballen de forma directa o indirecta amb gent gran.

Entrevistes a tècnics de l'Ajuntament: hem entrevistat els tècnics de l'Ajuntament que, de forma directa o indirecta, treballen amb gent gran. Això ens ha permès veure quines són les problemàtiques i potencialitats que es detecten pel que fa a la gent gran a Martorell i ens ha orientat a l'hora d'elaborar-ne el mapa de recursos.

Entrevistes a professionals: hem realitzat un total de 24 entrevistes a professionals que treballen de forma directa o indirecta amb gent gran des de l'àmbit municipal, el sector privat i l'àmbit associatiu. Concretament, els entrevistats provenen de: 5 professionals de Serveis Socials Bàsics, 1 de l'Àrea Bàsica de Salut, 3 del Patronat de Serveis Socials, 2 del Patronat d'esports, 1 del Patronat de Cultura, 2 del Departament de Salut, 1 de Martorell Gestió del Sòl Empresa Municipal, 1 responsable del Punt Òmnia, 1 Sociosanitari Sagrat Cor, 1 de Càritas, 1 de AFASM, 1 d'Arc de Sant Martí, 1 de Creu Roja, 2 Residències de Gent Gran i 1 Policia Municipal. Les entrevistes, ens ha permès veure com treballen aquests agents socials i quines problemàtiques i potencialitats detecten des de la seva perspectiva.

Pronòstic de futur: l'última fase del diagnòstic ha consistit a elaborar una projecció de població fins al 2015 a través d'estadístics demogràfics i una projecció de tendències de futur a partir d'una roda de futur (estadístics socials) fins al 2020.

5

SITUACIÓ DE LA
GENT GRAN A
MARTORELL

5

SITUACIÓ DE LA GENT GRAN A MARTORELL

5.1. ANÀLISI DEMOGRÀFICA

POBLACIÓ A MARTORELL

A continuació presentem les dades demogràfiques de Martorell. Aquestes han estat elaborades a partir del Padró Municipal, que recull les dades segons els districtes electorals, els quals divideixen en seccions. Per tal que els resultats siguin representatius de les diferents realitats de Martorell, hem realitzat l'anàlisi a partir de la suma de seccions, fent la màxima aproximació d'aquesta suma a la realitat dels barris del municipi.

Al llarg d'aquest apartat, es mostra la forma en la que està organitzada la població de Martorell, per edats, sexe, secció electoral i lloc de naixement. Per tal d'aconseguir una interpretació més completa, es comparen les dades de Martorell amb les de la resta de Catalunya.

A l'actualitat (juny 2008), la població de Martorell és de **27.191** habitants. Aquesta s'ha incrementat en els últims deu anys en un 30%, ja que ha passat de **18.916** habitants l'any 1998 a **27.191** habitants el 2008.

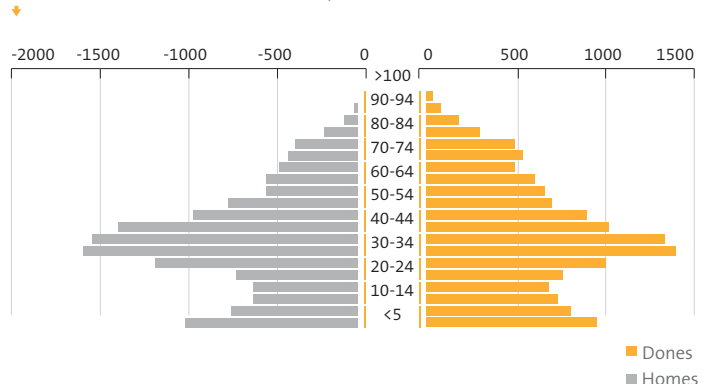
Si observem el gràfic 1 podem comprovar de quina manera està distribuïda la població de Martorell per sexe i edat. La franja d'homes més poblada és la que va dels 30 als 34 anys: 6,05% respecte al total d'homes (1.644), seguida per la dels homes dels 35 als 39 anys amb un 5,818% (1.581). La major part de la població masculina es concentra entre els 25 i els 45 anys i representa un 21,18% del total de la població (5.759 homes). La franja d'edat en la qual trobem menys homes és la que correspon a la gent gran, en què a partir dels 80 anys es produeix una disminució molt important. És important remarcar l'existència d'un gran nombre d'homes menors de cinc anys.

Pel que fa les dones, la distribució és molt similar. La franja d'edat en la qual trobem més dones és la que va dels 25 als 49 anys, que representa el 20,01% del total de la població de Martorell (5.441 dones). La presència d'infants i joves és també molt important. Fins als 59 anys, la presència d'homes és superior a la de les dones, però en cap moment ens trobem amb una diferència més gran del 10%. A partir dels 60 anys hi ha més dones que homes, i aquesta diferència comença a ser significativa a partir dels 80 anys, en què el 61% de la població és femenina: 312 dones enfront de 195 homes. La major diferència la trobem entre els 90 i 94 anys, en què el percentatge de dones és del 74%: 71 dones enfront de 4 homes.

El percentatge de persones majors de 64 anys a Martorell és del 13,11% (3.565 persones) respecte del total de la població (27.191 persones).

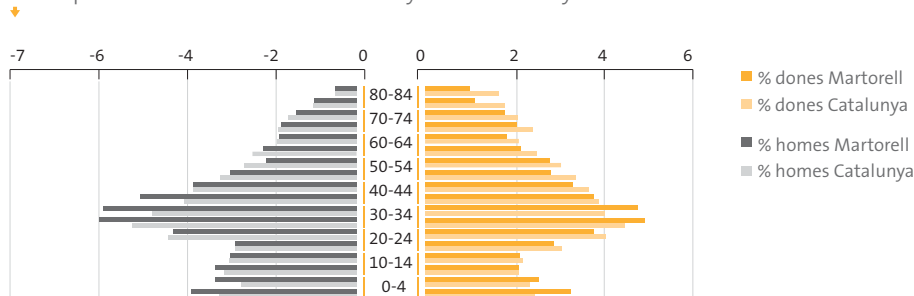
El percentatge de persones de fins a 14 anys a Martorell és de 17,36% (4.720 persones) respecte del total de la població (27.191 persones).

1. Piramide de Població a Martorell, Febrer 2008

Font: Padró Municipal de Martorell

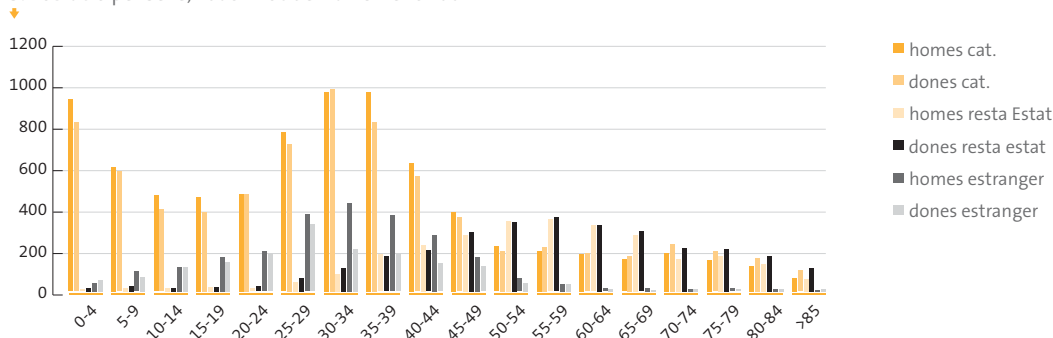
2. Comparativa Piramide d'edats de Catalunya i Martorell. Any 2007-2008

Font: IDESCAT i Padró Municipal de Martorell

Quan fem la comparativa entre la piràmide d'edats de Martorell i la de Catalunya, ens apareixen alguns resultats significatius. En primer lloc, observem com l'envel·liment a Martorell és inferior al de la resta de Catalunya. El percentatge de persones majors de 64 anys a Martorell és de 13,11%, mentre que al conjunt de Catalunya és del 16,4%.

3. Població per sexe, Edat i Lloc de Naixement 2007

Font: IDESCAT i Padró Municipal de Martorell

Si observem el gràfic 3 podem veure com està distribuïda la població de Martorell segons el sexe, l'edat i el lloc de naixement. Del total de persones residents a Martorell, un 60,1% (16.341 persones) ha nascut a Catalunya, un 23,18% (6.303 persones) ha nascut a la resta de l'Estat espanyol i un 16% (4.350 persones) a l'estranger. Això vol dir que un 39,18% (10.653 persones) del total de la població de Martorell ha nascut fora de Catalunya. En el conjunt de Catalunya, el percentatge de persones nascudes a Catalunya és el 63% (4.542.620 persones). El total de persones nascudes a la resta de l'Estat espanyol

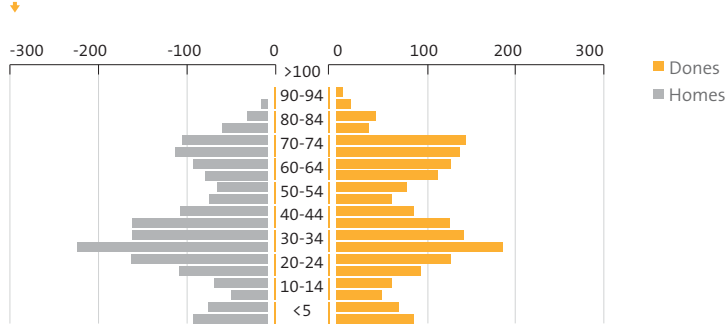
equival a un 21,69% (1.563.959) i el de les persones nascudes a l'estranger a un 14,78% (1.065.713 persones) respecte al total de la població.

Si comparem les dades de Martorell amb les de Catalunya, observem que a Martorell el percentatge de persones nascudes fora de Catalunya és superior, amb una diferència del 2,66%. Probablement això es deu al gran nombre de immigració que rep el municipi. Una de les raons és la seva ubicació en una zona industrial. També té a veure amb la seva proximitat a Barcelona el menor cost del preu de l'habitatge en comparació amb la capital.

DISTRIBUCIÓ DE LA POBLACIÓ

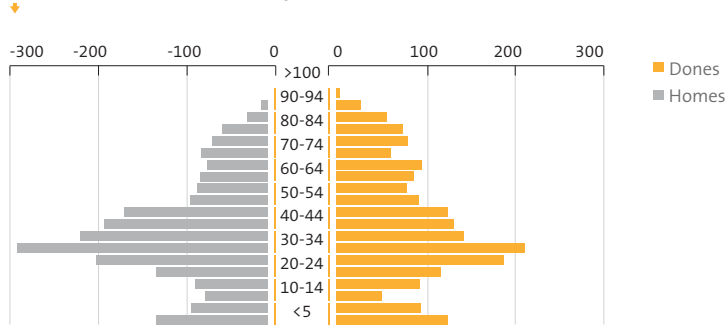
A partir de les dades del Padró, podem observar com es distribueix la població de Martorell per seccions electorals, sexe i edat.

4. Piramide d'edats Buenos Aires i Pau Claris, Juny 2008

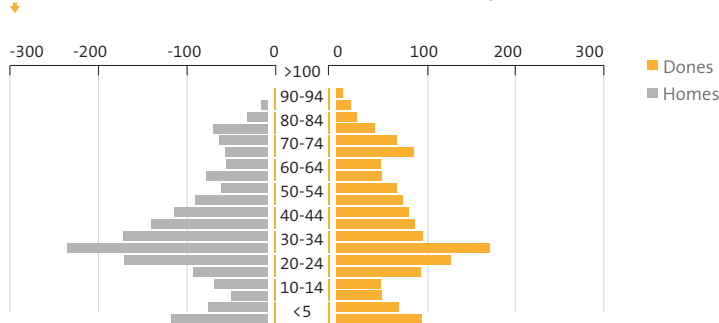
Font: Padró Municipal de Martorell

5. Piramide d'edats La Vila, Juny 2008

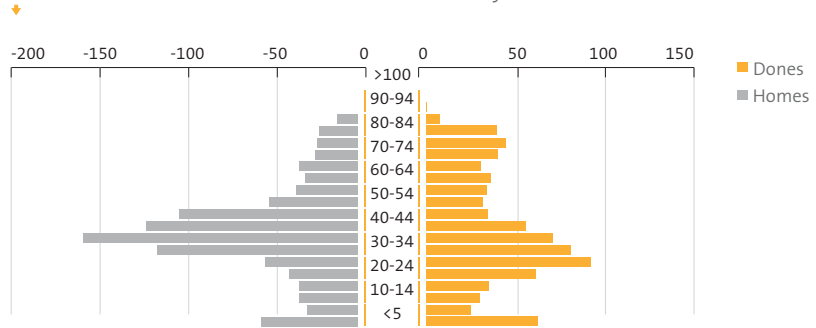
Font: Padró Municipal de Martorell

6. Piramide d'edats Buenos Can Carreres i Can Bros, Juny 2008

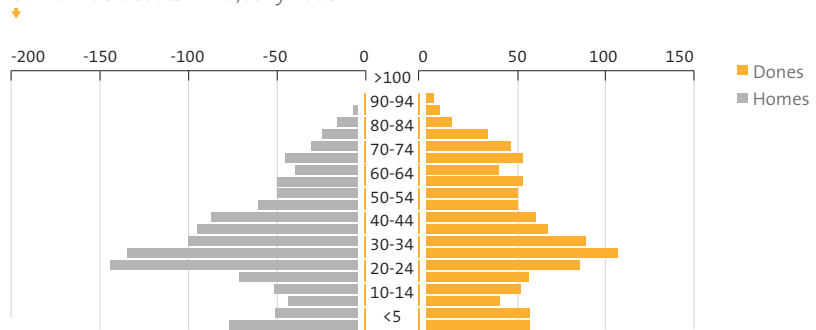
Font: Padró Municipal de Martorell

7. Piramide d'edats 24 de Gener i Germans Martí, Juny 2008

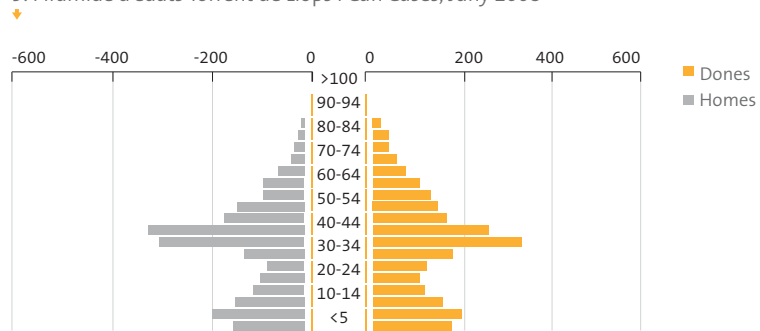
Font: Padró Municipal de Martorell

8. Piramide d'edats El Pla, Juny 2008

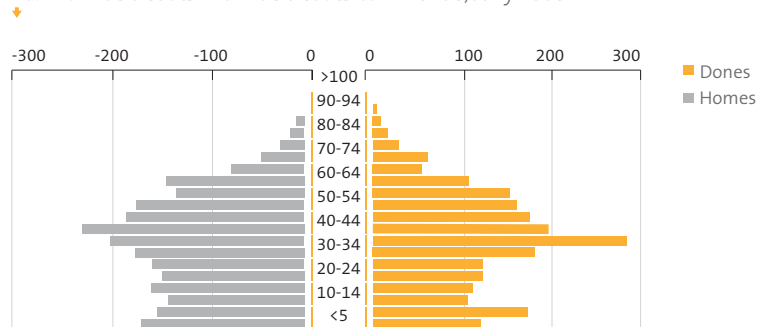
Font: Padró Municipal de Martorell

9. Piramide d'edats Torrent de Llops i Can Cases, Juny 2008

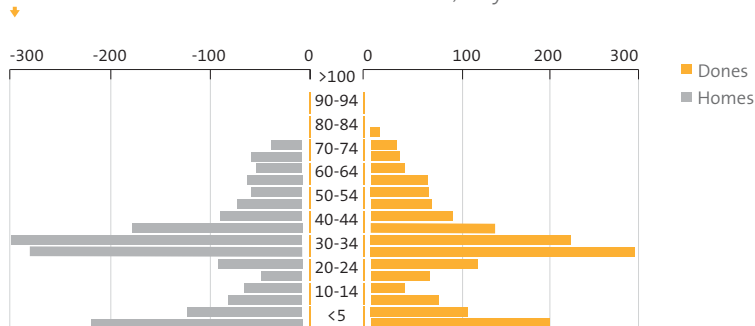
Font: Padró Municipal de Martorell

10. Piramide d'edats Piramide d'edats Camí Fondo, Juny 2008

Font: Padró Municipal de Martorell

11. Piramide d'edats Piramide d'edats Les Bòbiles, Juny 2008

Font: Padró Municipal de Martorell

El conjunt de gràfics presentats ens permeten extreure les següents conclusions:

Pel que fa a les persones majors de 64 anys, hem de dir que el percentatge d'aquesta població a Martorell és inferior al del conjunt de Catalunya. Les seccions electorals en les quals podem trobar un major nombre de gent gran són les de Buenos Aires i Pau Claris (21,60%), seguides d'El Pla (16,9%) i de La Vila (15,9%). A les seccions de Buenos Aires i Pau Claris (12,48%), Verge del Carme i Germans Martí (13,58%) i El Pla (14,27%), és on hi ha menys persones de fins a 14 anys. Aquests resultats ens permeten dir que les seccions de Buenos Aires i Pau Claris i El Pla són les més envellides de Martorell.

Les seccions on podem trobar menys persones majors de 64 anys són: Torrent de Llops i Can Cases (7,6%), Les Bòbiles (7,97%) i Camí Fondo (9,20%). Aquestes coincideixen amb les seccions on hi ha més persones de fins a 14 anys. Les proporcions són: Les Bòbiles (23,82%), Torrent de Llops i Can Cases (22,25%) i Camí Fondo (18,26%). Gràcies a aquestes dades, podem dir que aquestes són les seccions que acumulen una major proporció de població jove a Martorell.

Pel que fa al lloc de naixement de la població de Martorell, cal dir que hi ha estructures molt diferents entre seccions. Les seccions que contenen una major població nascuda a l'estranger són: Verge del Carme i Germans Martí, La Vila i Can Carreres i Can Bros. En totes aquestes seccions, la procedència estrangera predominant és la marroquina.

Marroc és el principal país de naixement de la població estrangera, i en segon lloc ens trobem amb la població que ha nascut a algun país d'Amèrica Llatina. Les seccions on hi ha més població llatinoamericana són: Verge del Carme i Germans Martí, El Pla i La Vila. En tercer lloc, trobem persones nascudes a algun país d'Àfrica

(exclòs el Magrib). Els barris en els quals predomina aquest tipus de població són: Verge del Carme i Germans Martí, Buenos Aires i Pau Claris i Can Carreres.

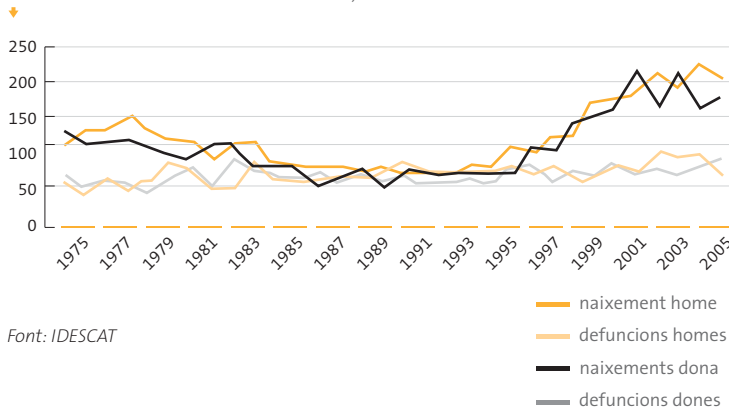
Els barris que tenen un menor nombre de persones nascudes a l'estranger són Torrent de Llops, Les Bòbiles i Camí Fondo.

NAIXEMENTS I DEFUNCIONS

El gràfic de naixements i defuncions a Martorell de l'any 1975 al 2006 ens permet fer la comparativa entre aquestes dues dades al llarg de 31 anys.

Aquestes dades ens permeten afirmar que a Martorell els naixements són més nombrosos que les defuncions, i que aquesta diferència és especialment significativa des de l'any 2000 fins al 2006. Si recuperem les dades del gràfic "defuncions", podem veure com en data de 2006 és a partir dels 65 anys quan la mortalitat, especialment la masculina, es comença a incrementar en el municipi.

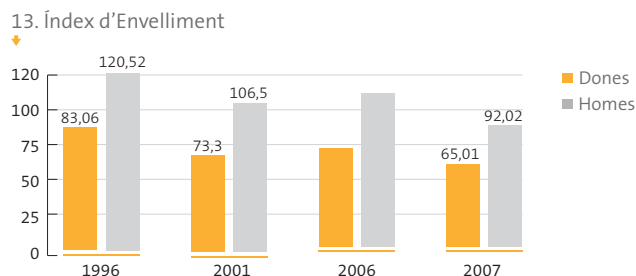
12. Evolució Naixements i Defuncions, 1975 - 2006

Font: IDESCAT

ENVELLIMENT I SOBREENVELLIMENT

A continuació, i pertal d'aportar més dades demogràfiques sobre la gent gran de Martorell, analitzarem els índexs d'envel·liment i sobreenvelliment del municipi.

Font: IDESCAT

En aquest gràfic podem veure quina és l'evolució de l'índex d'envel·liment a Martorell de l'any 1996 al 2007. Aquest índex és el resultat de relacionar la població de més de 64 anys amb la de menys de 15. El resultat ens permet saber si en una determinada població hi ha un predomini de població jove o de gent gran.

Com es pot observar en el gràfic, l'índex d'envel·liment de la població de Martorell ha disminuït, tant per a homes com per a dones, de l'any 1996 al 2007.

Pel que fa als homes, podem dir que des del 1996 fins a l'actualitat sempre hi ha hagut més homes menors de 15 anys que majors de 64. Encara que és en l'últim any quan l'envel·liment de la població és menor. Aquesta dada es pot corroborar observant els resultats de la piràmide d'edats de Martorell. En les últimes dades del Padró Municipal, ens trobem amb 2.202 homes majors de 64 anys i 2.448 homes menors de 15 anys.

El fet que l'envel·liment dels homes sigui menor el de les dones, té molt a veure amb dos factors. Per una banda, en totes les piràmides poblacionals de Martorell observem com el nombre de naixements d'homes és major que el de dones. Per altra banda, l'es-

perança de vida dels homes és inferior a la de les dones. Aquests dos aspectes fan que hi hagi més homes joves, ja que en neixen més, i menys homes grans, ja que moren abans que les dones.

En referència amb les dones, trobem que fins al 2006 hi havia més dones majors de 64 anys que menors de 15 anys. A partir del 2007, trobem que hi ha més dones menors de 15 anys que majors de 64 anys. Una de les causes que pot explicar aquest canvi és l'augment de la natalitat a Martorell causat per la població immigrada.

L'índex de sobreenvelliment és un indicador social resultant de posar en relació la població major de 74 anys amb la de 65 anys i més.

En aquest gràfic tenim l'índex de sobreenvelliment entre l'any 1996 i el 2006. Les dades ens mostren com en cap moment la població major de 75 anys supera la major de 65 anys. La població femenina està més sobreenvellida que la masculina, encara que el sobreenvelliment no és gaire significatiu.

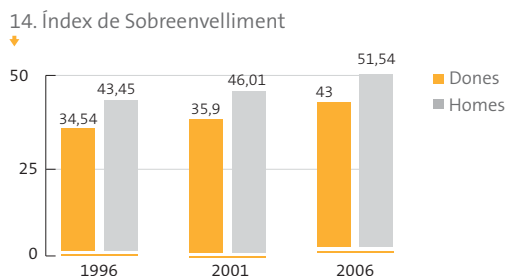
L'índex de sobreenvelliment es va incrementant al llarg dels anys tant pel que fa als homes com a les dones. Una de les causes que explica aquest increment és que l'augment de l'esperança de vida genera un increment de l'envel·liment de la població.

5.2. ANÀLISIS ESTADÍSTIQUES SOCIALS

NUCLIS MATRIMONIALS, LLARS UNIPERSONALS I ESTAT CIVIL

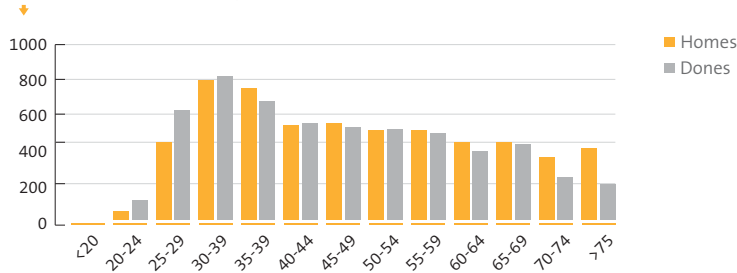
La situació de qualsevol persona al llarg de la seva vida ve determinada per una sèrie d'aspectes que la caracteritzen. Un d'aquests aspectes és si una persona viu sola o no, ja que això pot ser determinant per fer un individu més vulnerable davant l'exclusió social.

El risc d'exclusió social de persones que viuen soles és exponencialment més elevat si parlem de gent gran. Evidentment, és un factor que no afecta de la mateixa manera tot el col·lectiu de la gent gran, que és heterogeni. Però la soledat pot ser un factor sumatori determinant, juntament amb d'altres factors (aspectes de salut, habitatge...).

Font: IDESCAT

15. Nuclis Matrimonials, 2001

Font: IDESCAT

Un dels indicadors que ens pot mostrar de forma aproximada el nombre de persones que no estan soles, és el nombre de matrimonis a Martorell.

El gràfic que es presenta ens permet visualitzar el nombre de persones, en funció de l'edat i el sexe, que estan incloses en un nucli matrimonial.

Tal i com podem veure al gràfic, la franja d'edat en què hi ha més nuclis matrimonials és la de 30 a 34 anys, i és lleugerament superior en el cas de les dones. Al contrari, la franja d'edat on hi ha un nombre menor de matrimonis és en la dels menors de 20 anys.

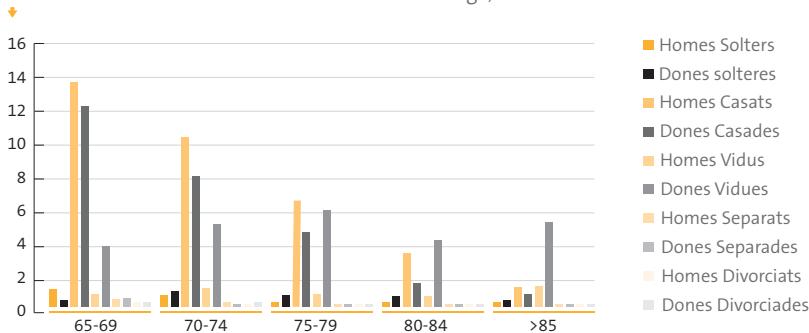
Com podem observar, les similituds en nombre de casaments, tant d'homes com de dones, són més importants entre les edats compreses dels 30 als 59 anys. Aquestes són les franges d'edat on les oscil·lacions

són mínimes. Tot i així, dels 30 als 39 anys hi ha una davallada, probablement donada perquè són les edats on es produeixen més divorcis i separacions.

Un altre punt significatiu que ens mostra el gràfic és la franja entre els 20 i els 29 anys, en què hi ha un nombre més alt de dones casades que d'homes. Això pot estar produït pel fet que les dones es casen abans i ho fan amb homes més grans en la seva majoria. En segon lloc, i probablement com a conseqüència de la dada anterior, a partir dels 64 anys el nombre de dones casades és menor respecte als homes. Això és a causa de l'augment de dones vídues.

Per aprofundir de forma més directa en la situació de la gent gran respecte al factor de la soledat, us presentem el gràfic següent amb un nou indicador.

16. Estat Civil en relació al Sexe i Edat en Percentatge, 2001

Font: IDESCAT

El gràfic mostra el percentatge de població que hi ha a Martorell, de 65 anys o més, per estat civil, fent diferenciació entre sexe i grup d'edat. El nombre total de persones en aquest grup és de 3.026.

En primer lloc, podem veure que les dades menys significatives en tots els

grups d'edat, amb subtils diferències, són els percentatges que corresponen a separacions i divorcis. S'ha de tenir en compte que la legalització del divorci no va arribar a l'Estat espanyol fins a la dècada dels 80. Per això veiem que només en el grup d'edat de 65 a 69 anys els percentatges

són més elevats respecte a grups d'edat superiors.

Sobre aquest total de població, veiem que els percentatges més elevats corresponen als homes casats de 65 a 69 anys amb un 13,55% (410) i les dones casades de 65 a 69 anys amb un 12,33% (373). Els homes i les dones casades de 65 a 69 anys representen els grups més nombrosos de població. Aquest fet té com una de les seves causes la mortalitat.

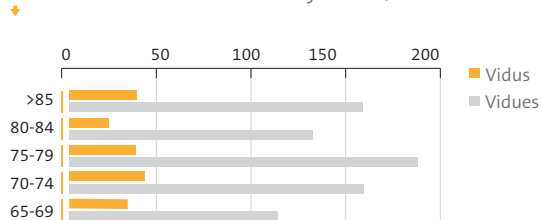
Si continuem observant el gràfic de barres, podem veure que un percentatge molt important en cadascun dels grups d'e-

dat són les dones vídues. Aquest percentatge és el més alt en les franges de 80 anys i més: 4,49% (136) i 5,22% (158) respectivament, i en segon lloc trobem la de 75 a 79 anys amb un 6,15% (186). Respecte al total de persones de 65 anys o més (3.026), hi ha un 25,15% (761) de dones vídues a Martorell. El fet que en tots els grups d'edat el percentatge de vídues sigui significativament més alt és conseqüència que l'esperança de vida de les dones és més alta que la dels homes.

Si comparem els percentatges de dones vídues amb el d'homes vidus, podem observar que hi ha una diferència molt significativa. Els percentatges d'homes vidus en cap grup d'edat superen el 2% (60 homes). El percentatge total d'homes vidus de més de 65 anys se situa en un 5,45% (165 homes). Per tant, el nombre de vidus és molt inferior al de vídues, i cal tenir en compte que una de les causes és l'esperança de vida més alta en les dones.

El gràfic següent ens mostra en nombres absoluts el nombre de vidus i vídues a partir de 65 anys per grups d'edat.

17. N° de Vidus i Vidues de 65 anys o més, 2001

Font: IDESCAT

Podem observar que la diferència quantitativa entre homes i dones és significativa. A partir de la informació recollida des dels Serveis Socials Bàsics, sabem que, tot i que el nombre és inferior, el risc d'exclusió social dels homes sols de més de 64 anys pot ser més elevat. Això es pot deure a la falta d'habilitats adquirides al llarg de la vida per desenvolupar activitats relacionades amb la llar, l'alimentació, aspectes personals, emocionals...

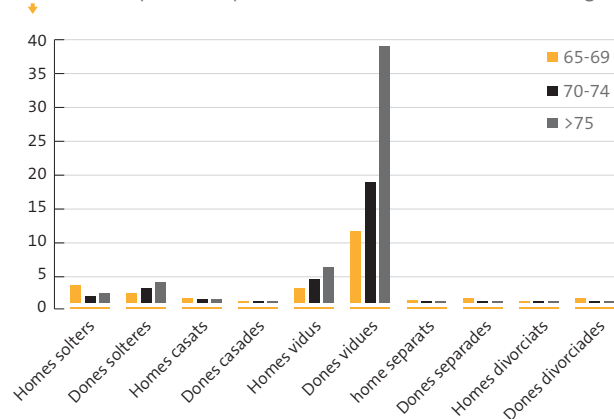
Per últim, veiem els percentatges de solters i solteres de més de 65 anys. Aquests, en cap franja d'edat superen l'1% (30 persones). Tot i així, s'han de tenir en compte a l'hora d'analitzar la vulnerabilitat davant el risc d'exclusió social. En la seva majoria, són individus sense família o bé només amb família extensa. Per tal de disminuir el risc d'exclusió social, s'ha de tenir molt present la importància de la xarxa informal (veïnatge, amics...) en primer lloc, i a més la xarxa formal (serveis, recursos...) de la qual puguin ser beneficiaris.

A continuació, mostrem un nou indicador que ens permetrà continuar elaborant una aproximació a la realitat de les persones de 65 anys o més de Martorell que viuen soles i que poden tenir un alt risc d'exclusió social a causa de la seva situació.

En el gràfic se'ns mostra el nombre de llars unipersonals a Martorell en relació amb el sexe i grup d'edat. Corroborar la informació que ens donaven els indicadors anteriors i l'amplia.

A Martorell hi ha un total de 484 llars unipersonals de persones de 65 anys o més. Els percentatges més alts els trobem en les dones vídues. Respecte el total, el 68,59% (332) són dones vídues que viuen soles.

18. Llars Unipersonals per Estat Civil, Sexe i Edat en Percentatge, 2001

Font: IDESCAT

És molt destacable el percentatge de dones vídues de més de 75 anys que viuen soles, un 37,81% (193) al total de llars unipersonals (484). Les dones vídues representen més del doble del total de la població de 65 anys o més que viu sola. En segon lloc trobem el percentatge de dones vídues de 70 a 74 anys, que és de 18,59%. I en tercer lloc, les dones vídues de 65 a 69 anys amb 12,19%. Això és degut al fet que l'esperança de vida és més elevada en dones que en homes.

En el cas dels homes, el percentatge més elevat és el d'homes vidus de 75 anys o més, amb un 6,61% (32) respecte al total (484). Després trobem homes vidus de 70 a 74 anys amb un 4,54% (22).

En definitiva, veiem que del total de llars unifamiliars de persones de 65 anys o més (484) a Martorell, un 82,63% (400) són persones vídues i un 12,4% (60) persones solteres. Aquests percentatges sumats fan un 95% del total (484).

Per veure quina ha estat l'evolució al llarg dels anys del nombre de persones de 65 anys o més que viuen soles, presentem l'índex de solitud.

L'índex de solitud és el resultat de dividir el nombre de persones que viuen soles d'una franja d'edat concreta entre el total de la població d'aquesta mateixa franja. Tal com ens mostra la taula que es presenta a continuació, la població total de 65 anys o més era de 2.526 persones l'any 1996, i d'aquestes, 362 vivien soles. Per tant, l'índex de solitud era del 14,33%.

La taula també ens mostra l'evolució de l'índex de solitud. L'any 2001 aquest índex va créixer fins a situar-se en el 15,31%. Una de les causes d'aquest creixement és l'augment del sobreenvelliment (taula 14).

La taula següent ens permet aprofundir en el concepte de l'índex de solitud amb una anàlisi més completa, ja que ens dona dades de franges d'edat diferents.

Si observem l'índex de solitud dels homes, als 65 anys o més hi ha un índex de solitud corresponent al 8,21% (108 homes sols respecte a 1.315). Si ens concretem en la franja d'edat de 75 anys o més, aquest índex augmenta fins al 8,26% (40 homes sols respecte a 484).

Per tant, hi ha una diferència d'un 0,05%. Això vol dir que hi ha una concentració més elevada d'homes sols de 75 anys o més.

Si ens fixem en l'índex de solitud de les dones, veiem unes dades molt diferents a les dels homes. Hi ha una quantitat molt més elevada de dones que viuen soles, tant en les de 65 anys o més com en les de 75 anys

o més. Aquest fet és conseqüència de l'esperança de vida més elevada en les dones.

L'índex de solitud se situa en el 20,89% (376 dones soles respecte a 1.800) en el cas de les dones de 65 anys o més. En el cas de les dones de 75 anys o més, se situa en un 24,66% (201 dones soles respecte a 815). Aquesta dada ens diu que una quarta part de les dones de 75 anys o més viuen soles.

En definitiva, el que mostra l'índex de solitud és que pràcticament hi ha una cinquena part de persones de 75 anys o més que viuen soles. Si ens fixem en les persones de 65 anys o més, l'índex se situa per sobre del 15%. I en el cas de les dones, l'índex de solitud està molt per sobre respecte als homes.

19. Índex de solitud (65 anys o més)

Població de 65 anys i més	2526	3160
Població de 65 anys i més que viu sola	362	484
Índex de solitud de 65 anys i més	14,33	15,31

Dades: IDESCAT, indicadors d'elaboració pròpia

20. Índex de solitud (65 anys o més, 75 anys o més)

Població de 65 anys i més	1315	1800	3115
Població de 65 anys i més que viu sola	108	376	484
Índex de solitud de 65 anys i més	8,21	20,89	15,54
Població de 75 anys i més	484	815	1299
Població de 75 anys i més que viu sola	40	201	241
Índex de solitud de 75 anys i més	8,26	24,66	18,55

Dades: IDESCAT, indicadors d'elaboració pròpia

NIVELLS D'INSTRUCCIÓ

Conèixer àmpliament diferents aspectes o característiques que afecten la vida de la gent gran passa per tenir en compte indicadors molts diversos. Un dels indicadors que podem observar és el nivell d'instrucció. Aquest ens dóna informació de quina és la situació actual, però també afecta la persona al llarg de la seva vida.

El percentatge més alt el trobem en les dones amb un nivell d'instrucció de primer grau, amb d'un 26,12% (734) respecte al total (2.810), seguit pel percentatge d'homes amb primer grau, que és d'un 21,03% (591).

Podem observar que els percentatges més elevats els trobem als nivells d'instrucció més baixos, a la falta d'estudis i fins i tot a l'analfabetisme, tant en homes com en dones. És significatiu el percentatge de dones que no saben ni llegir ni escriure, un 6,19% (174).

Podem veure com els percentatges més elevats entre persones que no saben llegir o escriure i en persones sense estudis corresponen a dones: 6,19% (174) i 18,47% (519) respectivament. Aquesta diferència pot ser donada per les dificultats d'escolarització de les nenes, especialment en l'àmbit rural, durant aquells anys d'ensenyament no obligatori.

És important ressaltar que aquelles dones que aconseguen accedir-hi obtenien el primer grau, i se situaven per sobre dels homes. De les dones el tenen un 26,12% i dels homes un 21,03%. Això pot ser degut que, tot i que els homes tenien més possibilitats d'accedir a l'escolarització, abandonaven abans els estudis per treballar.

Si sumem els percentatges de dones que no saben llegir o escriure i les que no tenen estudis, el resultat és del 24,66% (693), un percentatge molt proper al de les que tenen el primer grau: 26,12% (734)

En el cas dels homes que no saben llegir o escriure i no tenen estudis, els percentatges són més baixos. Se situen en un 1,49% i un 13,02% respectivament.

En passar del primer grau, trobem que els percentatges en nivells d'instrucció baixen significativament respecte a les etapes anteriors i passen a un 8,22% (231 dones) i un 7,69% (216 homes) en ESO, EGB o batxillerat elemental. Això mostra la poca continuïtat de l'etapa formativa, després del primer grau, en estudis mitjans. Veiem que el percentatge de dones és més alt, però no significativament.

Els percentatges de nivells d'instrucció més baixos són els de estudis o etapes formatives de més qualificació educativa parlant. Són molt baixos, tant en homes com en dones. Però si ens fixem en la taula que acompanya el gràfic, podem apreciar que els percentatges en les dones són més baixos que en els homes, a excepció de les diplomatures.

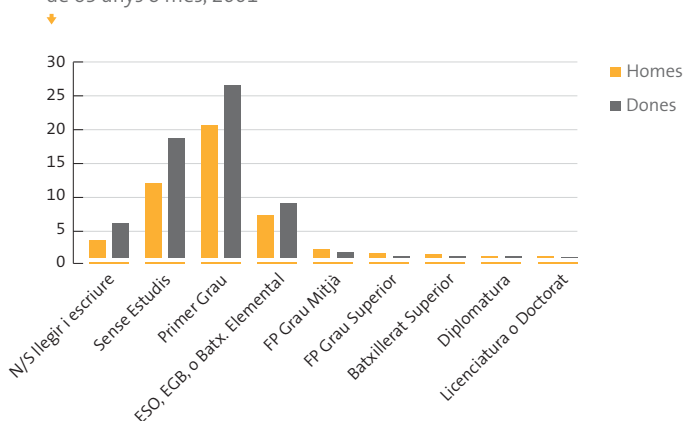
En definitiva, podem ressaltar que ens trobem amb percentatges molt elevats, tant d'homes com de dones, de nivells formatius baixos o molt baixos.

21. Nivells d'instrucció per sexe, 2001

Homes	1,49	13,02	21,03	7,69	1	0,68	1,21	0,46	0,46
Dones	6,19	18,47	26,12	8,22	0,68	0,14	0,35	0,39	0,07

Dades: IDESCAT, indicadors d'elaboració pròpia

22. Nivell d'Instrucció en percentatge en relació al total de població de 65 anys o més, 2001

Font: IDESCAT

EVOLUCIÓ DE LES PENSIONS NO CONTRIBUTIVES DE VELLESA I PENSIONS ASSISTENCIALS

A l'hora d'analitzar els factors de risc dins dels processos d'exclusió social, no podem oblidar la vessant econòmica. Al gràfic podem veure l'evolució del nombre de persones beneficiàries d'una pensió no contributiva per jubilació i per invalidesa.

Les pensions no contributives (PNC) són uns ingressos econòmics mensuals que l'Estat garanteix a aquelles persones que no tenen recursos suficients per a la seva subsistència i no poden acollir-se (per manca de cotització a la Seguretat Social) a les pensions contributives de la Seguretat Social. Els beneficiaris d'aquestes pensions poden ser persones grans, de 65 anys o més, i persones amb reconeixement de grau de disminució d'entre 18 i 64 anys. Els beneficiaris gaudeixen de condició de pensionistes de la Seguretat Social i tenen dret a rebre assistència medicofarmacèutica i serveis socials. La PNC pot servir com una eina que fomenta l'autonomia de les persones, i per tant, disminueix el risc d'exclusió social.

A Martorell, i tal i com podem veure al gràfic, l'evolució d'aquest tipus de pensions no presenta moviments significatius al llarg del temps.

Pel que fa la PNC per jubilació, les oscil·lacions no són acusades. L'any en què hi ha més beneficiaris de PNC per jubilació és al 2000, amb 90 pensions actives. Al llarg dels 9 anys que podem observar, les xifres es mouen entre els 80 i els 90 beneficiaris. Al 2007 hi ha 85 PNC per jubilació a Martorell.

La prestació assistencial per vellesa (també hi ha la prestació assistencial per invalidesa) va sorgir del fons d'assistència social (Llei 21 de juliol de 1960), en l'actualitat ja derogat.

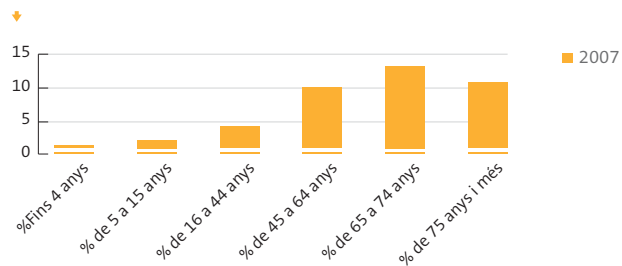
En principi, amb l'entrada en vigor de les PNC amb el Reial Decret 1/2994, totes les persones beneficiàries de prestacions assistencials per vellesa i invalidesa podrien haver

sol·licitat el canvi al sistema actual, tot i que en queden algunes de residuals.

RECONeixEMENT DEL GRAU DE DISMINUCIÓ

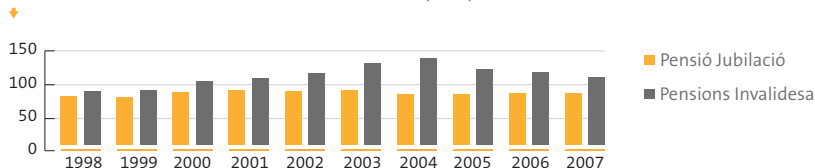
Tenen dret a sol·licitar el reconeixement de grau de disminució per poder beneficiar-se de diferents prestacions del Departament d'Acció Social i Ciutadanaia les persones amb les característiques següents: les persones que pateixen alguna malaltia permanent que els resta autonomia personal per desenvolupar les activitats bàsiques de la vida diària (ABVD), les que pateixen alguna disminució, seqüeles d'una malaltia física, psíquica, sensorial i/o mental i les que tinguin reconeguda una pensió de la Seguretat Social per incapacitat permanent en el grau de total, absoluta o gran invalidesa o que tinguin reconeguda una pensió de classes passives per jubilació o retir d'incapacitat.

24. Percentatge de persones amb reconeixement de grau de disminució respecte al total de persones d'aquell grup d'edat, 2007

Font: IDESCAT

23. Evolució de les Pensions No Contributives (PNC)

Font: IDESCAT

A través del gràfic de barres podem visualitzar de forma més concreta la situació de 2007. Aquest gràfic ens mostra el percentatge de persones amb reconeixement de grau de disminució respecte al total de persones d'aquest grup.

Com podem visualitzar, el percentatge més alt el trobem en el grup de 65 a 74 anys, amb un 13,15% (251) respecte al total (1.909).

El següent percentatge més elevat respecte a la totalitat de persones d'aquest grup, és el de les de 75 anys o més. Correspon a un 11,41% (189 persones) de 1.656 persones en total. Hi ha una davallada respecte al grup anterior com a probable conseqüència de la mortalitat.

En tercer lloc, trobem les persones d'entre 45 i 64 anys, amb un 9,63% (516 persones) de 5.359 persones en total.

En els següents grups d'edat, cap percentatge arriba al 3,5% respecte al seu propi total de persones. Fins a 4 anys hi ha un 0,49% (9 persones) de 1.847 persones en total. De 5 fins a 15 anys hi ha un 1,72% (47 persones) de 2.730 persones en total. Per últim, de 16 a 44 anys hi ha un 3,09% (381 persones) de 12.343 persones en total.

Podem observar que a mesura que augmenta l'edat de les persones el percentatge de reconeixements de grau de disminució augmenta. Una probable causa d'aquest augment és que a mesura que les persones envelleixen, augmenta el nombre de patologies que pateixen i la seva tipologia.

SITUACIÓ DEL DESPLEGAMENT DE LA LLEI DE DEPENDÈNCIA I TIPOLOGIA DE CASOS

El dia 1 de gener de 2007 entra en vigor la Llei 39/2006, de 14 de desembre de 2006, de promoció de l'autonomia personal i atenció a les persones en situació de dependència i, a partir d'aquí, la seva implementació a tot el territori català.

Aquesta Llei regula les condicions bàsiques de promoció de l'autonomia personal i l'atenció de les persones en situació de dependència. Per aconseguir-ho determina que s'ha de crear un sistema per a l'autonomia i l'atenció a la dependència (SAAD), on participen l'Administració Central, les administracions autonòmiques i les administracions locals.

Aquesta Llei estableix un nou dret universal i subjectiu, mitjançant el qual tots els individus de nacionalitat espanyola que es trobin en situació de dependència, en alguns dels graus establerts, tenen dret a ser-ne beneficiaris (s'ha d'acreditar el temps de residència en territori de l'Estat espanyol).

En l'actualitat el procés s'inicia mitjançant la presentació d'una sol·licitud de valoració de la dependència a l'Oficina de Acció Social i Ciutadania. En un període màxim de 3 mesos, un equip de valoració s'adreça al domicili o centre on resideixi la persona dependent. Les situacions de dependència s'avaluen a través d'un equip tècnic de l'Administració utilitzant un barem de valoració de la dependència (BVD). En un màxim de 3 mesos, arriba al domicili de la persona la resolució del grau de dependència.

Grau I, dependència moderada: quan la persona necessita ajuda almenys una vegada al dia o té necessitats d'ajuda intermitent o limitada per a la seva autonomia personal (**de 25 a 49 punts al BVD**).

Grau II, dependència severa: quan la persona necessita ajuda dues o tres vegades al dia, però no requereix de la presència permanent d'una persona cuidadora, o bé té necessitats d'ajuda extensa per a la seva autonomia personal (**de 50 a 74 punts al BVD**).

Grau III, gran dependència: quan la persona necessita ajuda diverses vegades al dia i, per la seva pèrdua total d'autonomia mental o física, necessita la presència indispensable i contínua d'una altra persona o té necessitat d'ajuda generalitzada per a la seva autonomia personal (**igual o major a 75 punts al BVD**).

Un cop obtingut el grau de dependència, en els tres mesos següents a la data de la resolució s'ha de realitzar el pla individualitzat d'atenció (PIA). El PIA l'ha de realitzar un treballador social dels Serveis Socials Bàsics o bé el treballador social del centre on estigui ingressada la persona dependent (segons el cas). En el PIA s'estableixen els serveis o recursos dels quals serà beneficiària la persona dependent. Un cop se signi l'acord del PIA entre els Serveis Socials Bàsics i la persona dependent (o família), s'envia a la Generalitat, la qual aprova el PIA i la persona comença a ser beneficiària dels serveis o recursos prèviament acordats al PIA.

Aquesta introducció sobre la Llei de promoció de l'autonomia personal i atenció a les persones en situació de dependència, el seu desenvolupament i funcionament, ens ajuda a contextualitzar la informació que donem a continuació sobre quina és la situació de la implementació de la Llei a Martorell.

En data de 31 de Juliol de 2008, a Martorell s'han presentat un total de 333 sol·licituds de valoració de la dependència. D'aquestes 333 sol·licituds, l'equip de valoració pertinent ha valorat un total de 167 persones.

D'aquestes 167 persones valorades, 155 ja tenen la resolució del grau de dependència. Els resultats són els següents:

- Grau III de dependència (nivells 1 i 2): 133 persones

- Grau II de dependència (nivell 2): 11 persones

- Grau II de dependència (nivell 1): 4 persones

- Grau I de dependència: 3 persones

La implementació d'aquesta Llei és progressiva, per tant, a mesura que s'avança en el seu desplegament es van ampliant els graus de dependència que poden ser beneficiaris d'algun servei o prestació. En l'actualitat, la Llei ens diu que poden ser beneficiàries d'algun servei o prestació aquelles persones que tinguin una resolució amb grau III (nivells 1 i 2) de dependència i les persones amb grau II (nivell 2) de dependència. (La resta de graus i nivells, no.)

Per tant, a Martorell hi ha un total de 144 persones que poden ser beneficiàries d'algun servei o prestació. D'aquestes 144, un total de 106 persones ja tenen el pla individual d'atenció (PIA) aprovat per la Generalitat (font: ProDep).

Més d'un 50% dels acords de PIA signats a Martorell són per una prestació per a un cuidador no professional. En segon lloc, trobem els acords signats per a un servei de residència pública, amb un 31,13%. En tercer lloc, amb un 12,26%, trobem els beneficiaris d'una prestació vinculada a una residència. Amb d'altres percentatges molt inferiors trobem prestacions vinculades a un servei d'atenció domiciliària, la combinació entre diferents serveis i prestacions i també alguna renúncia.

Finalment, doncs, podem dir que de les persones que tenen dret a beneficiar-se d'algun servei o prestació, la majoria opta per acordar una prestació per cuidador no professional.

6

ANÀLISI QUALITATIVA D'ENTREVISTES A PROFESSIONALS

6

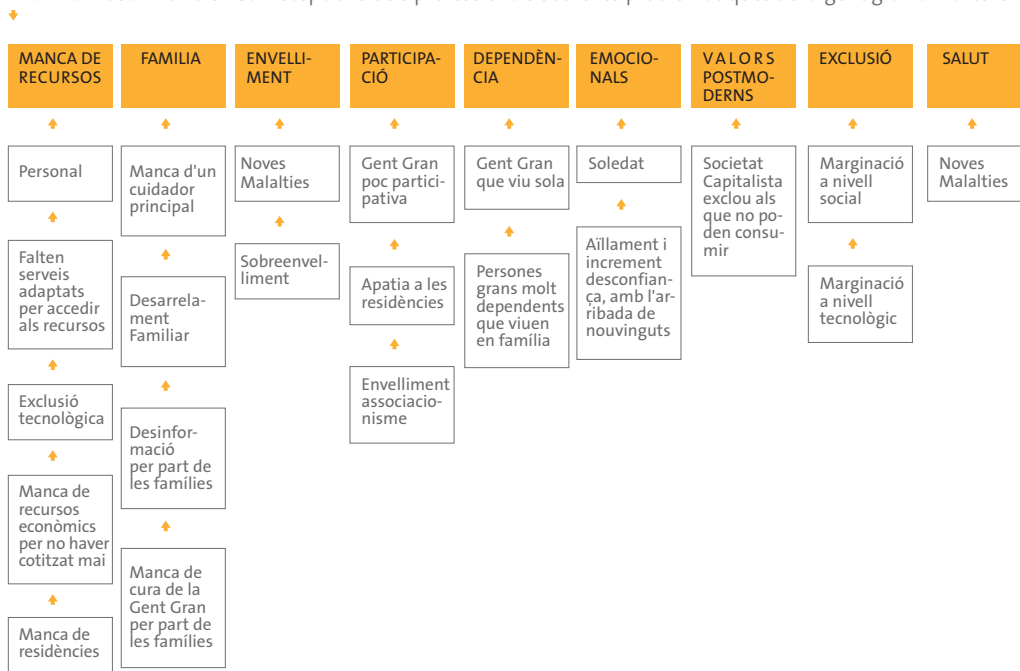
ANÀLISI QUALITATIVA D'ENTREVISTES A PROFESSIONALS

L'anàlisi qualitativa d'entrevistes a professionals conté dues parts diferenciades: l'arbre de codificacions i l'anàlisi i interpretació del contingut.

A continuació presentem l'arbre de codificacions, que ens mostra una representació gràfica de les problemàtiques extretes del contingut de les entrevistes a professionals. Aquestes problemàtiques han estat classificades en blocs diferenciats. A la vegada, dins de cada bloc podem veure quines són les problemàtiques que el conformen.

ANNEX 1

ARBRE DE CODIFICACIONS: Precepcions dels professionals sobre les problemàtiques de la gent gran a Martorell

PERCEPCIÓ DE LES PROBLEMÀTIQUES DE LA GENT GRAN SEGONS ELS PROFESSIONALS

Per tal d'obtenir informació sobre les principals problemàtiques que afecten la gent gran a Martorell, hem dut a terme un procés participatiu en el qual hem comptat amb la col·laboració de 20 professionals que treballen de forma directa o indirecta amb aquest col·lectiu. Aquest procés ha consistit en la realització d'enquestes qualitatives. El resultat que presentem a continuació és una aproximació a les problemàtiques de la gent gran a través de les percepcions de diferents professionals.

A continuació, presentem l'anàlisi qualitativa de les entrevistes. Hem interpretat i classificat les problemàtiques detectades en vuit blocs: recursos, família, problemàtiques emocionals, dependència, envelliment, participació, valors postmoderns, exclusió i salut.

Quan parlem de problemàtiques relacionades amb els *recursos*, ens referim a situacions de vulnerabilitat o exclusió causades per la manca d'aquests. Aquestes problemàtiques es poden originar per causes contextuais o per situacions del propi individu. Una de les problemàtiques que més professionals han esmentat és la insuficiència de personal per fer front a les demandes i necessitats de la gent gran. D'altra banda, s'ha detectat un dèficit d'infraestructures pel que fa a les residències d'avis. També s'ha esmentat la insuficiència del transport públic, tant de freqüència com d'adaptació, el qual es considera deficitari, ja que no respon a les necessitats específiques de la gent gran. Un altre recurs que els professionals troben a faltar a Martorell són activitats d'oci i temps lliure dirigides a satisfer les noves inquietuds de la gent gran.

La manca d'un recurs es converteix en un problema social quan impedeix a la persona portar una vida autònoma en societat. La manca de recursos econòmics i de coneixements tecnològics són les principals problemàtiques detectades pels professionals en aquest bloc. La insuficiència de recursos econòmics té a veure en molts casos amb el fet que molta gent gran no hagi cotitzat mai a la Seguretat Social. Per altra banda, la impossibilitat d'adaptació als nous canvis tecnològics fa que la gent gran sigui més vulnerable i dependent.

Gràcies a les respostes donades pels professionals, podem parlar de dues tipologies de problemàtiques relacionades amb les *famílies*. Per una banda, aquelles que afecten la família: la desinformació per part de

les famílies sobre els recursos i serveis existents i el retorn de la gent gran al domicili, que suposa una sobrecarrega que no estan preparats per assumir. I per altra banda, aquelles problemàtiques familiars que afecten directament la gent gran: el desarrrelament familiar i les famílies desestructurades que no es fan càrrec de la gent gran.

Si analitzem el bloc de les problemàtiques emocionals, la soledat és segons els professionals enquestats la que més afecta la gent gran de Martorell. Una de les conseqüències d'aquesta problemàtica és que hi ha gent gran sola i malalta no atesa. Una altra problemàtica emocional important és la por i la percepció d'inseguretat que té la gent gran com a conseqüència de l'arribada de famílies immigrades.

Les problemàtiques referents a la *dependència* són aquelles que tenen a veure amb les dificultats que fan que un individu no pugui ser autònom en algun o tots els aspectes de la seva vida. Els professionals enquestats han fet referència a dues problemàtiques principals. Per una banda, les relacionades amb les persones grans dependents que viuen soles. I per altra les de persones grans molt dependents que viuen en família.

L'envelliment, en relació amb la totalitat de la població, és una altra de les problemàtiques que alguns professionals han esmentat al llarg de les entrevistes. Les variables que es destaquen són: el sobreenvelliment de la població, l'aparició de noves malalties i el no reemplaçament generacional pel que fa a la participació ciutadana en el teixit associatiu.

Pel que fa a l'opinió dels professionals respecte a *participació* de la gent gran en el teixit associatiu i en les activitats del municipi, ens trobem amb dues opinions diferenciades. Per una banda, alguns professionals consideren que la gent gran de Martorell no és participativa. Per altra banda, d'altres consideren que precisament són el grup de població més participatiu del municipi. Els professionals entrevistats que treballen a les residències detecten una certa apatia, especialment en aquelles persones que hi van per obligació. En aquest cas l'apatia pot potenciar o fer aparèixer diverses patologies o malalties.

Hi ha professionals que han identificat els *valors postmoderns* com a problemàtica que afecta la gent gran de Martorell. A escala global, es considera que la societat capitalista exclou les persones que no poden consumir. Pel que fa al nivell individual, l'individualisme i el narcisisme han fet que cada vegada les famílies tinguin menys cura de la gent gran. En l'era moderna es valorava i respectava la gent gran i la seva expe-

riència. Actualment, en l'era de l'efímer, el valor de l'experiència ha estat substituït pel valor de la innovació i la immediatesa.

Pel que fa a la *salut*, s'ha comentat com l'aparició de noves malalties afecta especialment la gent gran i li resta autonomia.

Finalment, alguns dels professionals enquestats consideren que hi ha un tipus d'*exclusió* social de la gent gran que té a veure amb el fet que no treballen de forma remunerada, i per tant no són productius per al sistema, la qual cosa fa que se'ls exclougui.

A continuació, presentem l'anàlisi causal de les entrevistes. Això ens permetrà veure quina és la relació que les diverses problemàtiques tenen entre elles.

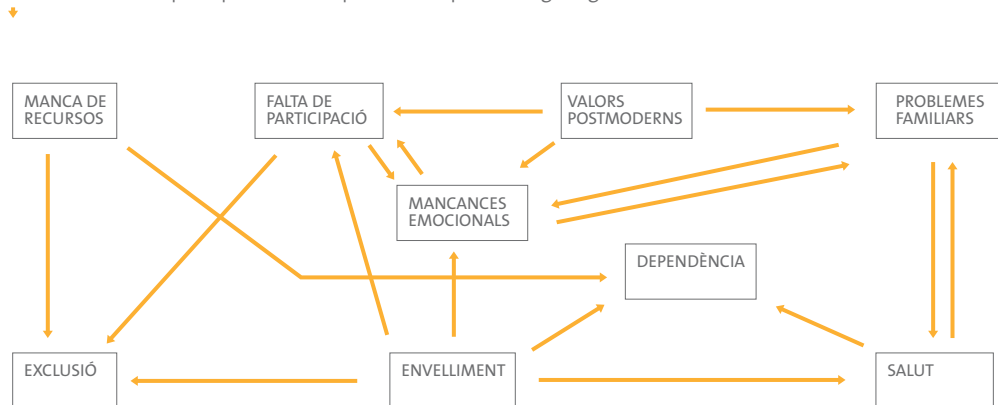
Les problemàtiques que contenen un major nombre de relacions causals són les familiars. Com ja hem esmentat abans, les problemàtiques familiars poden ser l'origen dels problemes de la gent gran, o bé determinats problemes de la gent gran poden crear problemes familiars. Pel que fa al primer cas i tal i com han comentat els professionals, problemàtiques com la desestructuració familiar generen angoixa i problemàtiques emocionals a la gent gran i també poden incrementar o potenciar determinats tipus de patologies. Pel que fa als problemes de la gent gran que afecten la família, veiem com els problemes de salut, la manca de recursos, l'envelliment i la dependència generen càrregues familiars que en ocasions són difícils de sostenir. Per finalitzar, cal apuntar que els valors pos-

tmoderns acostumen a afectar la unitat i la corresponsabilitat familiar.

La problemàtica de l'envelliment està relacionada directament amb la dependència, els problemes de salut i l'exclusió. Pel que fa a les problemàtiques de salut, aquestes incideixen en un increment de la dependència i de les càrregues familiars. La falta de participació és un factor que pot generar exclusió i problemàtiques emocionals com la soledat i aïllament. Els valors postmoderns, com l'individualisme i el narcisisme, generen problemàtiques de desestructuració i manca de responsabilitat familiar, manca de participació, desinterès i mancances emocionals. La problemàtica de manca de recursos pot generar l'exclusió a molts nivells: econòmic, tecnològic, cultural... Finalment, les mancances emocionals generen o empitjoren les problemàtiques de salut, les problemàtiques familiars i la falta de participació.

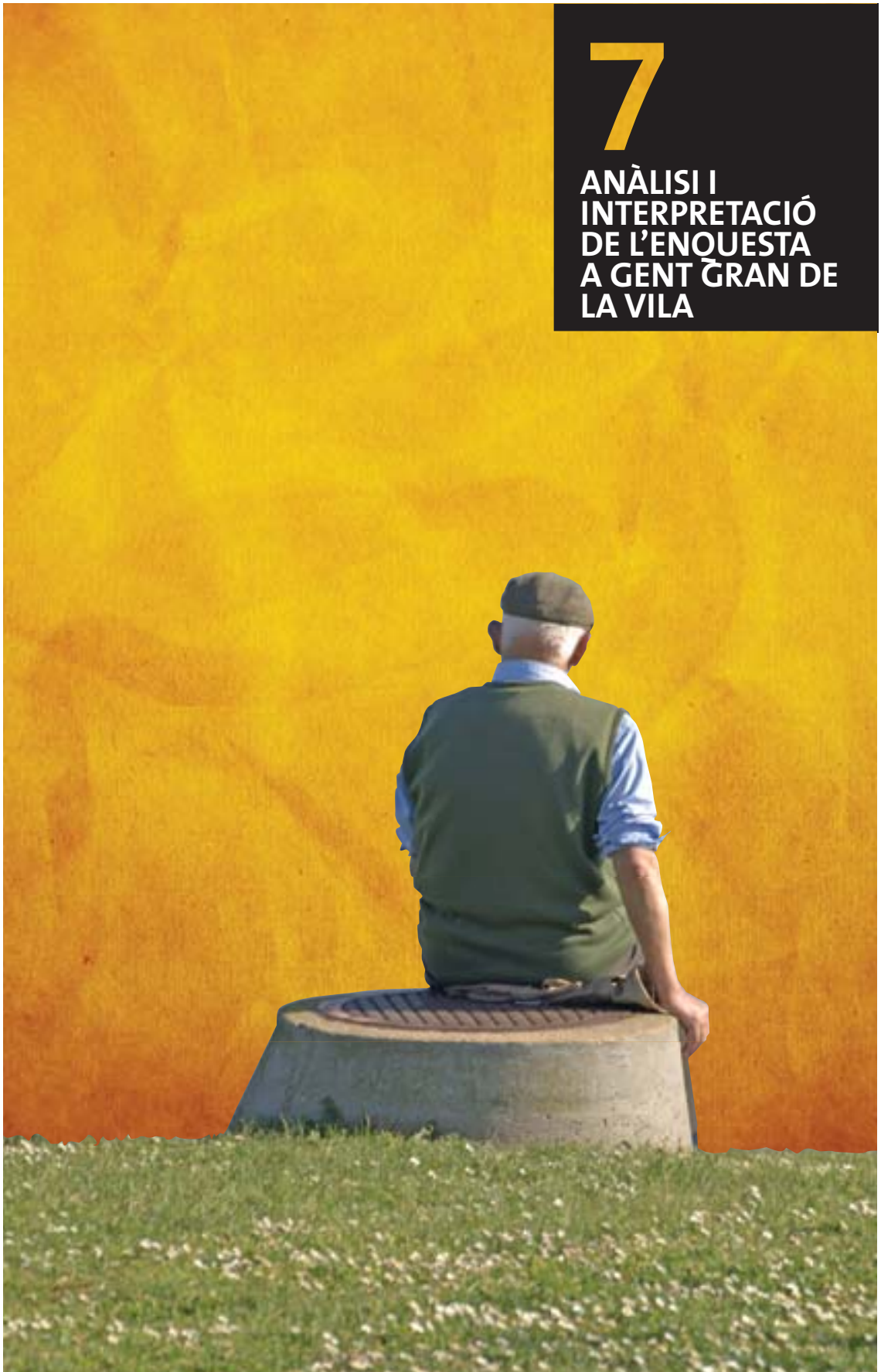
ANNEX 2

Relacions causals percepcions de les problemàtiques de la gent gran

7

ANÀLISI I INTERPRETACIÓ DE L'ENQUESTA A GENT GRAN DE LA VILA

7

ANÀLISI I INTERPRETACIÓ DE L'ENQUESTA A GENT GRAN DE LA VILA

A continuació, presentem els resultats de l'anàlisi i interpretació de l'enquesta realitzada al barri de La Vila, *Enquesta Ciutadana a La Vila de Martorell, Avaluació del procés participatiu desenvolupat en el Marc del Projecte d'Intervenció Integral de La Vila de Martorell 2006 - 2010* (Llei de Barris).

Aquesta anàlisi i posterior interpretació de resultats formen part del procés d'explotació de dades secundàries en el diagnòstic de la gent gran de Martorell.

El que es pretén és mostrar la visió que els veïns de La Vila de Martorell tenen del seu barri i del seu municipi, i d'aquesta manera ampliar la informació anterior.

La metodologia utilitzada ha consistit a fer filtres de la base de dades general, creant tres mostres. La primera: persones de 65 anys o més, la segona: persones d'entre 65 i 79 anys i la tercera: persones de 80 anys o més. Aquests tres filtres ens han permès donar més riquesa al contingut extret i fer comparatives.

A continuació, i a mode de conclusions, es presenten els resultats⁶ de l'anàlisi.

La gent gran de La Vila té una concepció negativa sobre diversos aspectes del seu entorn. L'espai públic i les zones verdes que hi ha a La Vila es valoren de forma negativa. També és valora negativament la cura que se'n té i es considera que la brutícia és una problemàtica que afecta el barri. L'ordenació i la connectivitat de La Vila amb la resta de Martorell és un altre aspecte que consideren deficitari. El trànsit i la seva congestió, juntament amb la contaminació de l'aire, són aspectes que incideixen en el barri segons la gent gran.

Pel que fa a l'activitat de la zona, la gent gran de La Vila considera que no hi ha la suficient activitat comercial i que hi ha poca vida al carrer, i tenen un sentiment d'inseguirament.

Els aspectes més valorats i millor considerats per la gent gran són les relacions personals entre les persones del barri i el fet de conèixer la gent. Al mateix temps, consideren que no hi ha conflictes en la convivència amb altres cultures.

Podem dir que la gent gran de La Vila té una concepció negativa de l'entorn en què viu però una consideració positiva de la seva xarxa relacional i la cohesió social dintre del barri.

La major part de la gent gran de La Vila té una visió optimista respecte al futur del seu barri i de Martorell en general.

Podem dir que la gent gran de La Vila fa un ús divers del seu entorn. Pel que fa a les necessitats bàsiques d'aliment i roba, la majoria realitza les compres a La Vila mateix. Quan es tracta d'anar a bars o restaurants, trobem un gran diferència entre les persones d'entre 65 fins a 79 anys, que van més a bars que no les de més de 79 anys. Les persones que van a bars, escullen majoritàriament bars de la pròpia Vila, mentre que a l'hora d'escollir restaurant, la majoria de persones escull un altre municipi.

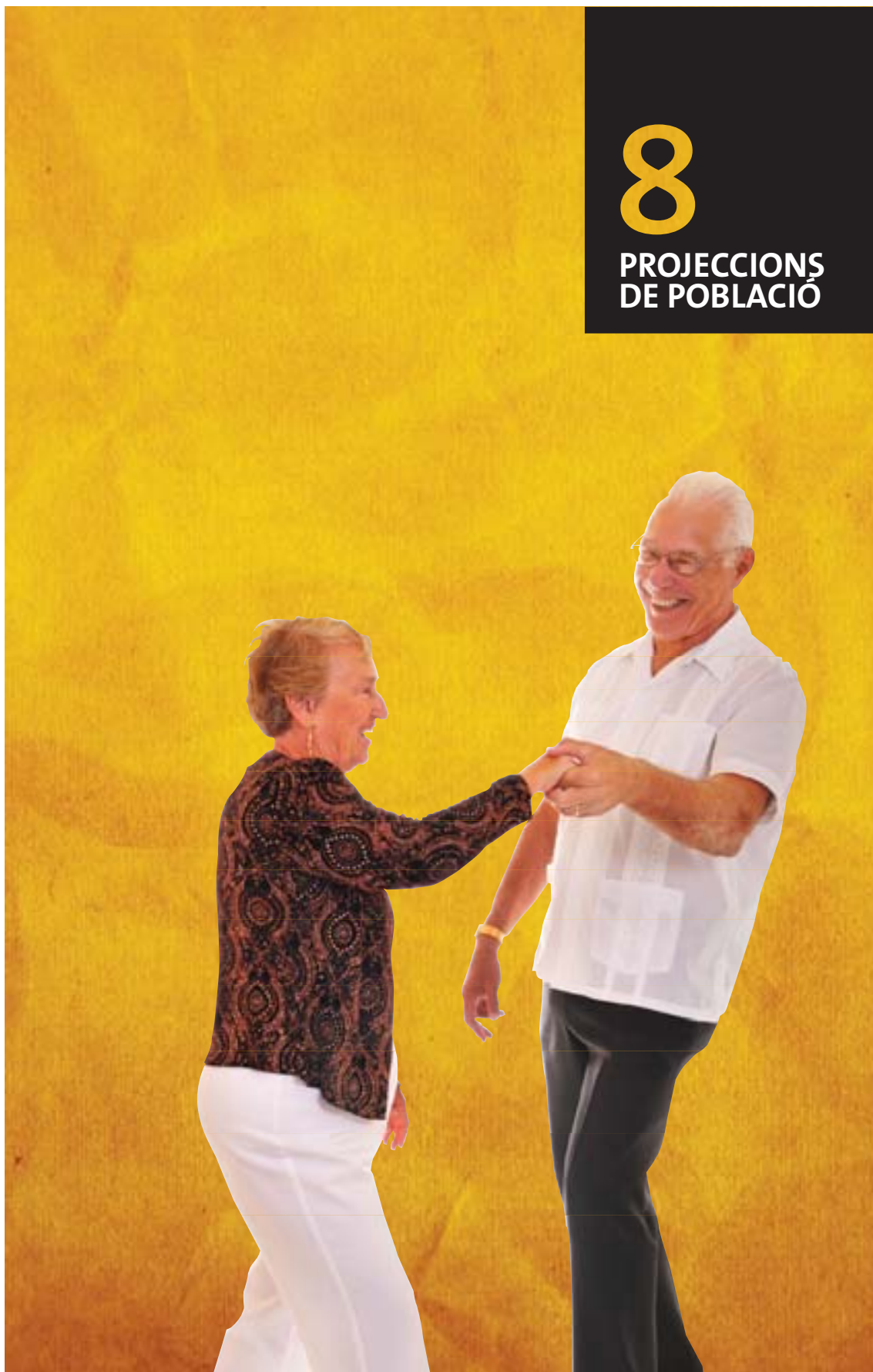
La principal activitat de temps lliure que duen a terme els enquestats de La Vila és passejar. Pel que fa a la resta d'activitats, la gent de més de 79 anys les fa principalment a La Vila, mentre que les persones d'entre 65 a 79 anys les porta a terme indistintament entre La Vila i altres barris de Martorell i altres municipis.

L'Ambulatori és el servei públic més utilitzat pels enquestats, juntament amb la Biblioteca. La resta de serveis no superen cap d'ells el 30% d'ús per part dels enquestats.

6. Descripció de l'anàlisi, vegeu Annex 1.

8

PROJECCIONS
DE POBLACIÓ

8

PROJECCIONS DE POBLACIÓ

8.1. PROJECCIONS DEMOGRÀFIQUES DE LA GENT GRAN

A continuació, presentem els resultats de la *Projecció de la Gent Gran 2007 - 2015 a Martorell*. Les projeccions tenen com a objectiu descriure l'evolució de la població en un futur. En el nostre cas, la projecció se centra a descriure les diferents possibilitats d'evolució de les persones de 65 anys o més a Martorell.

Per elaborar les projeccions de població s'ha utilitzat el mètode de components, que és el que utilitzen totes les oficines estadístiques que fan projeccions de població. Aquest mètode consisteix a afegir anualment, a la piràmide de població de la qual es parteix, els components del creixement demogràfic: fluxos de creixement natural i fluxos de migració.

El mètode de components treballa amb diferents escenaris de futur. Cada un d'ells representa una hipòtesi diferent sobre l'evolució de la població. En el nostre cas, hem seleccionat els quatre escenaris que presentem a continuació.

L'escenari mitjà alt respon a la hipòtesi de futur que suposa una combinació de fecunditat mitjana, esperança de vida alta i migració alta (mitjana respecte a l'estranger i alta respecte a l'Estat espanyol).

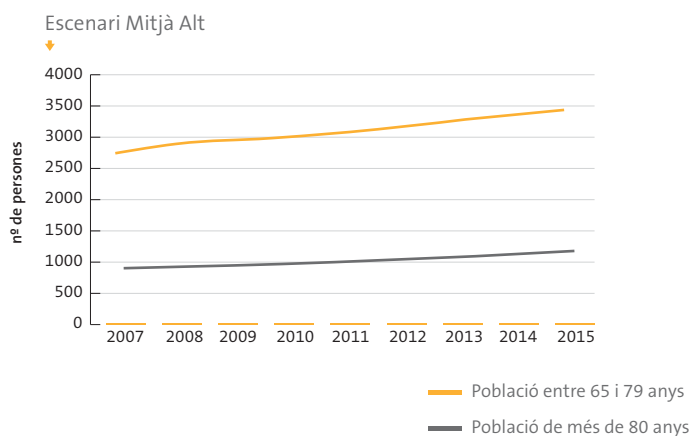
L'escenari mitjà baix és molt semblat al mitjà alt, però suposa una esperança de vida baixa i un saldo migratori mitjà. Els resultats són un creixement menor que en l'escenari mitjà alt i una estructura demogràfica menys envellida.

En l'escenari alt (o jove) es combinen fecunditat alta i esperança de vida baixa amb migració molt alta. En termes d'estructura, aquest escenari reflecteix l'envelliment demogràfic mínim que es pot esperar en la piràmide d'edats. En termes de

creixement, es considera que és un escenari molt alt. Pretén aproximar allò que serien les condicions de màxim creixement demogràfic si els fluxos migratoris exteriors fossin persistentment alts i els nivells de fecunditat augmentessin substancialment respecte als actuals.

L'últim dels escenaris, l'escenari baix (o vell), inclou una migració baixa (amb l'Estat espanyol i amb l'estranger), una fecunditat baixa i una esperança de vida alta. Aquest escenari és el de menys creixement i reflecteix l'envelliment demogràfic màxim que podria presentar l'estructura demogràfica en el futur.

Seguidament, presentem l'anàlisi i interpretació dels resultats obtinguts en la projecció de cadascun dels escenaris.

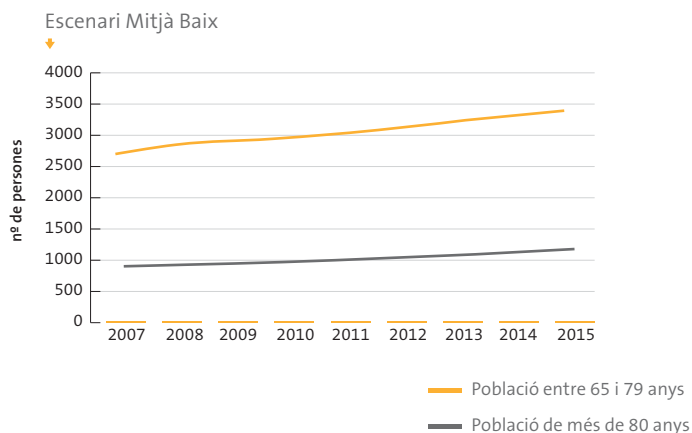

Aquest gràfic reflecteix una continuïtat de les tendències demogràfiques i socials actuals fins al 2015. En relació amb la gent gran, el gràfic ens està descrivint un augment de la població d'entre 65 i 79 anys i de 80 anys i més.

Al 2007, el nombre de persones d'entre 65 i 79 anys és de 2.660, superior al nom-

bre de les persones de més de 80 anys, que és de 905. La projecció que ens mostra el gràfic visualitza una tendència en què la diferència entre els dos grups es manté.

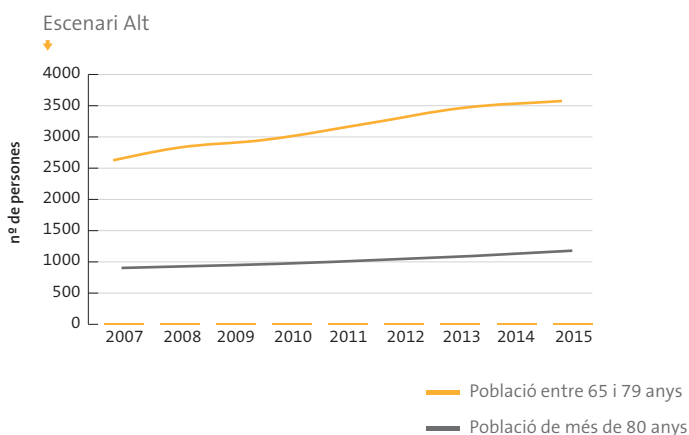
Tot i així, és important destacar que el nombre de persones d'entre 65 i 79 anys augmentarà més significativament. Això és degut a l'augment de l'esperança de vida que preveu aquest escenari

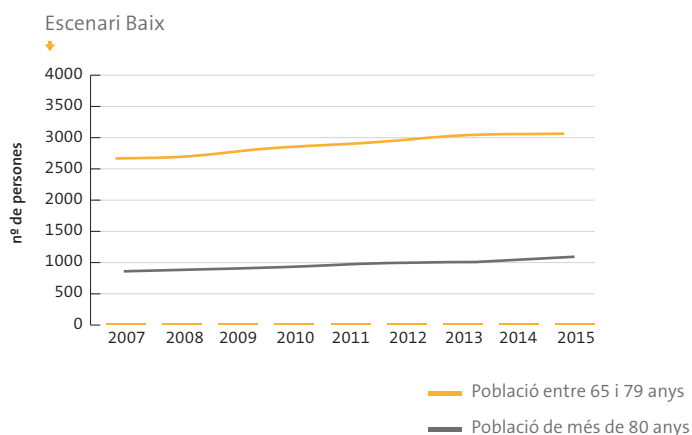
Aquest gràfic ens mostra un tipus de creixement diferent a la tendència actual. En aquest es preveuen unes circumstàncies poc probables en el context actual a Martorell. Tot i així, cal tenir-la en compte.

Aquest escenari parteix de la hipòtesi que l'esperança de vida serà baixa i la fecunditat serà més elevada que l'actual.

El resultat d'aquest tipus d'escenari preveu un creixement elevat de la població jove i un creixement lent de la població envellida com a conseqüència de l'esperança de vida baixa i tindria com a resultat una piràmide de població ampla a la base i estreta a la part superior (forma triangular).

Al gràfic podem observar una tendència de població que no s'ajusta a la realitat actual. Aquest escenari preveu una fecunditat molt elevada i una esperança de vida baixa. El que diferencia aquest escenari de l'anterior és que la base d'aquest encara es molt més ampla com a conseqüència d'una fecunditat molt elevada. La part alta de la piràmide es manté.

Per últim, aquest escenari preveu un envelliment de la població, ja que parteix de la hipòtesi d'una fecunditat baixa i una esperança de vida alta. El que diferencia aquest escenari de l'escenari mitjà alt és que la fecunditat en el baix és més baixa.

Aquest és un escenari al qual es podria arribar, ja que té en compte les tendències actuals respecte a la fecunditat i l'esperança de vida. Però perquè aquest escenari pugui donar-se la migració hauria de ser més baixa que en l'actualitat.

Per finalitzar aquest apartat, cal destacar que respecte a les tendències demogràfiques actuals a Martorell, hi ha dos escenaris de projeccions de població que considerem possibles: l'escenari *mitjà alt* i l'escenari *baix*.

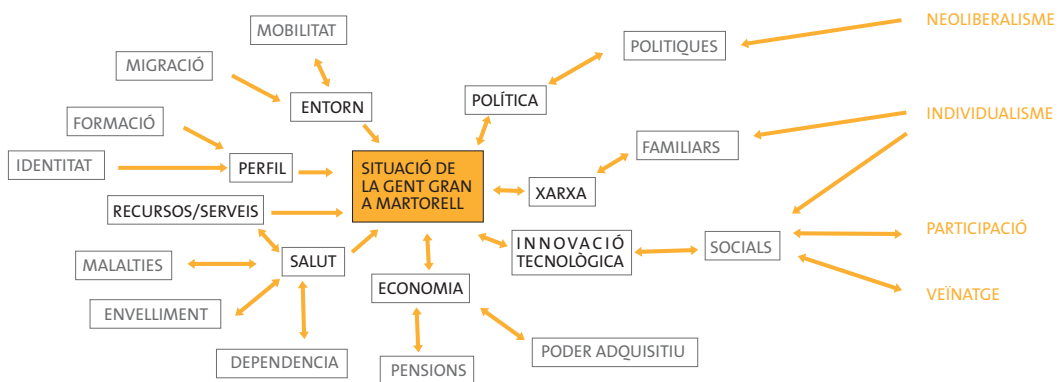
8.2. PROJECCIONS SOCIALS DE LA GENT GRAN

Amb la finalitat de tenir una perspectiva de futur completa respecte a la gent gran de Martorell, cal tenir en compte tant estadístics demogràfics com indicadors socials. A l'apartat anterior, s'han tingut en compte algunes variables demogràfiques per fer les projeccions de població fins al 2015. En aquest apartat, a través de les rodes de futur, treballarem els indicadors socials. Els indicadors socials utilitzats en la realització d'aquesta roda de futur estan elaborats a partir de les variables esmentades a les entrevistes qualitatives realitzades a professionals de Martorell que treballen amb gent gran.

Les rodes de futur són una eina que combina l'anàlisi de tendències amb les cadenes causals per analitzar els impactes potencials en una realitat concreta.

El centre representa la realitat concreta que volem analitzar i els cercles externs representen els impactes de segon, tercer i quart ordre causal sobre la realitat que es vol estudiar.

ANNEX 3

Tal com podem veure a la roda de futur anterior, hem considerat que el pronòstic de la situació de la gent gran amb tendència de futur es veu afectada per vuit indicadors o variables principals.

Aquestes vuit variables influeixen directament en la situació de la gent gran. Seguidament en fem l'anàlisi causal.

Una de les variables més complexes és la que hem denominat Xarxa, i fa referència a l'àmbit relacional d'una persona. Hem considerat oportú dividir les relacions entre familiars i la resta denominar-les relacions socials.

Creiem que les persones cada cop són més individualistes, i aquest fet afectarà directament el camp de les relacions familiars. Aquest individualisme fa que les famílies cada cop estiguin menys cohesionades i que les relacions entre els individus que la formen siguin més febles. Això afecta de forma més contundent la família extensa, però també als nuclis familiars. Les conseqüències de la pèrdua o debilitament dels vincles familiars influeixen molt directament i perillosament en la gent gran, ja que són percebuts com una càrrega familiar. S'ha produït un canvi cultural que afecta el paper social que desenvolupava tradicionalment la gent gran dins la família. La família cada cop es considera menys responsable de l'atenció i la cura de la gent gran, i això els pot fer caure en l'aïllament i la soledat.

Pel que fa a la resta de relacions, hem considerat important destacar la transformació, en el futur, de la participació i el veïnatge. Quan parlem de participació, fem referència a la implicació de la gent gran en el teixit associatiu de Martorell. La participació en aquest tipus de teixit pot ser una garantia d'inclusió. En referència al futur, es considera que cada vegada hi haurà una menor implicació per part de la gent gran en les associacions en general, cosa que impedirà el reemplaçament generacional dintre d'aquestes. Això provocarà la reducció d'una de les principals fonts de vincle amb la comunitat dintre del municipi.

El veïnatge ha estat tradicionalment una font de cohesió. Actualment, l'alta mobilitat residencial, el valor de la intimitat i/o llibertat individual, la comunicació a través de les noves tecnologies i la individualització fan que el veïnatge no estigui tan unit. La conseqüència d'això és una pèrdua de la solidaritat entre veïns, cosa que suposarà un perill per a les persones grans que viuen soles.

Una altra variable que pronostiquem que afectarà el futur de la gent gran és la *innovació tecnològica*. Les noves tecnologies s'incorporen cada vegada a més parcel·les de

la vida quotidiana de l'individu. Això fa que sigui necessari un aprenentatge i una adaptació constant als canvis tecnològics. La gent gran no ha crescut en l'era de les noves tecnologies i es troba en risc de caure en l'exclusió tecnològica a causa de la dificultat per adaptar-se als canvis constants en aquesta matèria. Per altra banda, considerem que la innovació tecnològica també pot representar, en el futur, una millora en les condicions de vida de la gent gran. Les teleassistències són un exemple del que les noves tecnologies poden fer per resoldre de forma pràctica i senzilla algunes de les necessitats de la gent gran.

Una altra de les variables que creiem que afectarà el futur de la gent gran és l'*economia*. Dintre d'aquesta variable cal destacar dos aspectes: les pensions i el poder adquisitiu. Pel que fa a les pensions, és molt probable que en el futur hi hagi una crisi, ja que l'envelliment de la població fa que les aportacions de la població en edat de treballar no siguin suficients per cobrir les necessitats de tots els jubilats. Per altra banda, cal destacar que el poder adquisitiu de la gent gran és generalment inferior al de la població activa, per això el marcat de consum acostuma a excloure a aquest segment de la població. Pensem que la tendència en el futur és que s'obrin noves estratègies de mercat per incloure la gent gran en el consum.

Pel que fa a la *política*, creiem que en el futur més proper coexistiran dues línies de polítiques diferenciades per a la gent gran. Per una banda, i per fer front a les noves necessitats, s'impulsaran polítiques públiques per suplir la impossibilitat de les famílies de fer front a la càrrega que suposa tenir cura de la gent gran dins el nucli familiar. Per altra banda, es tendirà a una major externalització i privatització dels serveis públics relacionats amb la gent gran, com a resposta a la tendència a mercantilitzar aquells serveis que tradicionalment proveïen la família i l'Estat.

En relació a la variable de *salut*, pensem que es veurà afectada per les malalties, l'envelliment i la dependència.

Pel que fa a les malalties, cada cop vivim en societats on la gent està sotmesa a més estrès i contextos competitius. La tendència, cada cop més evident, és que això fa augmentar el desenvolupament de malalties mentals i cognitives, molt presents en la gent gran. D'altra banda, la farmacologia avança ràpidament per donar resposta a algunes d'aquestes noves necessitats mèdiques. És evident que l'esperança de vida de les persones augmenta, però no sempre augmenta la seva qualitat de vida.

Aquesta última idea la podem relacionar amb l'envelliment. L'augment de l'esperança de vida fa pronosticar societats amb sobreenvelliment. Martorell és un municipi on la població activa és molt present, gràcies a l'activitat industrial que hi ha, i és possible que l'augment del sobreenvelliment no sigui tan alt proporcionalment com en d'altres contextos. Tot i així, la gent gran seguirà augmentant.

El fet que la gent gran cada cop visqui més, però amb més malalties, els converteix en persones més dependents. En un futur, la necessitat de recursos i serveis per a persones amb dependència augmentarà, ja que s'incrementaran les necessitats de les persones dependents.

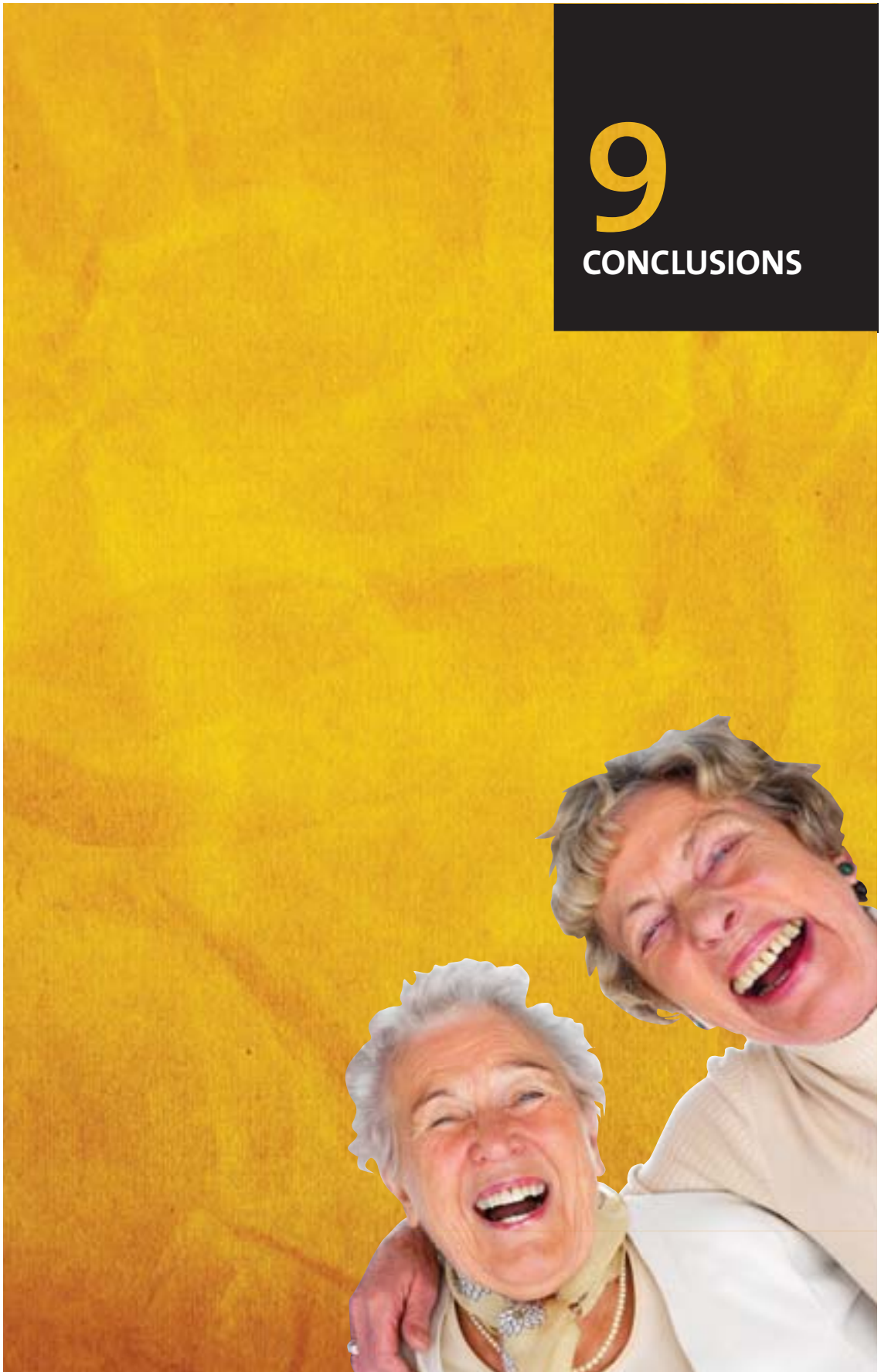
En relació amb això últim, enllacem amb la variable *Recursos/Serveis*, i com afectarà la situació de la gent gran en un futur. En general, la demanda de recursos i serveis en temes de salut, d'oci, de formació... s'incrementarà com a conseqüència de l'augment de població en aquesta franja d'edat. Però si més no, es considera que hi haurà més diversificació dels recursos i serveis ofertats, a causa de l'heterogeneïtat de les persones que formen el col·lectiu de la gent gran.

En un futur, el col·lectiu de la gent gran a Martorell encara serà més heterogeni que en l'actualitat. La raó serà un canvi de *perfil* de la gent gran degut a diverses variables. En primer lloc, hi haurà un significatiu augment de persones grans immigrades estrangeres, com a causa de l'envelliment de la immigració activa de l'actualitat. Aquest fet ha de tenir-se en compte alhora de cobrir les necessitats de la població. A més de l'origen de la població, també canviarà el perfil de la gent gran en el seu nivell d'instrucció. Les persones grans cada cop estan més formades i tenen més inquietuds per seguir formant-se. Alhora de preveure activitats, és una variable molt important que cal tenir present. Hem de considerar que les futures generacions de gent gran tenen molt interioritzat, sobretot els autòctons, l'envelliment actiu. Finalment s'introdueix la identitat com a variable que modificarà el perfil de la gent gran. Es pensa que s'ha de crear una identitat de municipi des de la diversitat per aconseguir sentiment de pertinença.

Es destaca com a variable d'influència en la situació de la gent gran en el futur l'*Entorn*, entès com tot allò que envolta al benestar de les persones a través de les infraestructures. Augmentaran les necessitats d'adaptació dels edificis i d'altres estructures com places, parcs, etc. S'ha de preveure la necessitat de crear espais intergerenacionals per tal de fomentar l'envelliment actiu i la participació.

9

CONCLUSIONS

9

CONCLUSIONS

A continuació presentem les conclusions extretes del Diagnòstic de la Gent Gran de Martorell.

L'objectiu d'aquestes conclusions és assentar unes bases sòlides i servir com a punt de partida per planificar accions emmarcades en el Pla d'Inclusió i Cohesió Social de Martorell.

El diagnòstic ens permet tenir una visió clara de la situació de la gent gran a Martorell. Coneixem quines són les seves necessitats i les potencialitats existents al municipi per resoldre-les. A partir de les dades extretes sobre les persones grans elaborarem propostes que fomentin la inclusió, la cohesió i la participació d'aquest col·lectiu en el municipi.

En primer lloc, és important destacar les darreres transformacions demogràfiques que s'han donat a Martorell. El resultat d'aquestes ha estat l'increment de la població en un 30% en els darrers 10 anys. Segons els pronòstics de futur realitzats, hi continuarà havent un creixement demogràfic. A banda d'aquest creixement, el perfil de les persones de 65 anys o més també canviarà per raons formatives, de procedència, d'identitat cultural, etc. Això farà que les necessitats i demandes d'aquesta franja d'edat es diversifiquin.

Martorell és un municipi de realitats heterogènies. És important tenir en compte aquesta diversitat per tal de fer una bona planificació. Pel que fa a la gent gran, la distribució en el territori és molt diferent segons el barri. Tenim barris on la proporció de població major de 64 anys és molt elevada, i barris molt per sota de la mitjana del municipi. Buenos Aires i Pau Claris, El Pla i La Vila són els barris on hi ha proporcionalment més gent gran. Els barris més envellits són Buenos Aires i Pau Claris i El Pla. Els que compten amb població més jove i estan menys envellits són Les Bòbiles, Torrent de Llops i Can Cases i Camí Fondo.

L'augment de l'esperança i la qualitat de vida han provocat l'envelliment i el sobreenvelliment de la població. A Martorell hi ha un percentatge de població de 65 anys o més inferior al de

Catalunya (Martorell 13,11% i Catalunya 16,40%).

L'esperança de vida de les dones és superior a la dels homes. Això fa que hi hagi una major proporció de població femenina envellida que viu sola. Del total de població que viu sola a Martorell amb 65 anys o més, el 68,59% són vídues.

En el futur més proper, la tendència serà l'increment del sobreenvelliment. Com a conseqüència, hi haurà un creixement de les necessitats existents i n'apareixeran de noves. També hi haurà un increment de la població dependent. L'augment de l'esperança de vida degut a la millora de les condicions de vida i els avenços mèdics prolonga la vida de persones dependents. La família es veu i es veurà afectada per aquest procés. La capacitat de les famílies per poder fer-se càrrec dels seus familiars dependents disminueix. És per això que s'han d'activar recursos i serveis per donar suport a les persones dependents i als seus familiars.

Les transformacions demogràfiques i socials provoquen que cada cop hi hagi més gent envellida que viu sola i aïllada al domicili. La soledat és una problemàtica que es dona al municipi. Aquesta afecta principalment les persones sobreenvellides, que viuen soles, les persones dependents i també aquelles parelles formades per dues persones sobreenvellides o dependents. La soledat és causa de l'aïllament i genera exclusió social.

Una de les principals eines d'inclusió en l'espai de ciutadania és la participació. A la comunitat hi ha diversos espais de participació que es poden agrupar en espais informals i formals. Els primers són la família, la xarxa d'amics, el veïnatge, etc. Els segons són tots aquells organitzats de forma institucional o associativa: associacions, entitats, col·lectius, etc. A Martorell s'ha de potenciar la participació de la gent gran en tots els espais i de forma intergeneracional. S'ha de veure les persones de 65 anys o més com un grup heterogeni, amb unes necessitats i interessos de participació molt diversos, que no estan determinats per l'edat. Per tant, s'ha de reflexionar sobre les possibilitats que dona el municipi per a la participació.

Hi ha diferents factors que influeixen en la participació de la gent gran al municipi. L'eliminació de barreres arquitectòniques, l'adaptació del transport públic, la difusió de la informació... són elements que ajuden i possibiliten que les persones puguin estar incloses en els diferents espais de participació.

Per trencar amb la visió deficitària de les problemàtiques al voltant de la gent gran, s'ha de treballar des d'una visió apreciativa, en què les capacitats (i no les mancances) de les persones siguin el punt de partida de la seva inclusió en societat. Això significa treballar des de les potencialitats de cada individu per donar la màxima autonomia possible i fer de Martorell un municipi més cohesionat i inclusiu.

10

BIBLIOGRAFIA

10

BIBLIOGRAFIA

- **LUCAS R.A. I SALVA A.** *Qualitat de vida de les persones grans de Catalunya.* Fundació Viure i Conviure. Institut Envelliment. UAB. Barcelona.
- **Ajuntament de Martorell.** www.martorell.cat.
- **Institut Català de la Salut,** www.gencat.net/ics.
- **Institut d'Estadística de Catalunya (IDESCAT),** www.idescat.net.
- **Consell Comarcal del Baix Llobregat.** www.elbaixllobregat.net.
- **Ajuntament de Martorell.** Informe final de la detecció de necessitats de salut de Martorell. Ajuntament de Martorell; 2006.
- **Llei de promoció de l'autonomia personal i atenció a les persones en situació de dependència, 39/2006, 14 desembre.** BOE número 299, de 15 de desembre 2006. www.boe.es/dias/2006/12/15/pdfs/A44142-44156.pdf.
- **Generalitat de Catalunya.** Departament de Salut. Pla integral per a la promoció de la salut mitjançant l'activitat física i l'alimentació saludable (PAAS). Generalitat de Catalunya, 2006. Disponible a: <http://www.gencat.net/salut/depsan/units/sanitat/pdf/paas.pdf>.

MARTORELL
viaoberta
a la cohesió

AJUNTAMENT
DE MARTORELL

Generalitat de Catalunya
Departament d'Acció Social
i Ciutadania